

TREBALL DE FI DE GRAU

Autora: Laia Miñano Mas

**Pedagogia i innovació en educació sexual
integral: revisió d'una proposta en
educació primària a partir del Model
d'educació afectivosexual**

1 de juny de 2026
convocatòria ordinària

Grau en Pedagogia

Tutora: Ingrid Noguera Fructuoso
(Departament de l'Àrea de Teoria i d'Història de l'Educació)

RESUM

L'educació sexual integral ha adquirit rellevància creixent en l'àmbit educatiu, especialment davant la necessitat d'oferir eines als infants per comprendre i viure la sexualitat des d'una perspectiva basada en els drets, el respecte i el benestar. En aquest context, aquest treball analitza una proposta d'educació sexual integral desenvolupada en una escola d'educació primària a partir del Model d'educació afectivosexual (2025). Aquest model s'utilitza com a marc d'anàlisi perquè ofereix una aproximació integral a l'educació sexual. Complementàriament, el treball també incorpora les aportacions de les pedagogies feministes per reflexionar sobre les pràctiques pedagògiques i les metodologies innovadores que poden afavorir una implementació més transversal, participativa i transformadora.

Metodològicament, s'ha optat per un estudi de cas, utilitzant entrevistes a professionals, un qüestionari adreçat a l'alumnat de 6è i l'anàlisi de documentació interna de l'escola com a instruments de recollida de dades.

L'estudi ofereix una aproximació a la manera de com l'educació sexual s'integra en les pràctiques educatives d'un centre de primària i permet identificar elements que poden contribuir al seu desenvolupament i millora.

Paraules clau: educació sexual integral, educació afectivosexual, educació primària, Model d'educació afectivosexual, pedagogies feministes, innovació educativa.

RESUMEN

La educación sexual integral ha adquirido una relevancia creciente en el ámbito educativo, especialmente ante la necesidad de ofrecer al alumnado herramientas para comprender y vivir la sexualidad desde una perspectiva basada en los derechos, el respeto y el bienestar. En este contexto, este trabajo analiza una propuesta de educación sexual integral desarrollada en una escuela de educación primaria a partir del Modelo de educación afectivosexual (2025). Este modelo se utiliza como marco de análisis porque ofrece una aproximación integral a la educación sexual. Complementariamente, el trabajo también incorpora las aportaciones de las pedagogías feministas para reflexionar sobre las prácticas pedagógicas y las metodologías innovadoras que pueden favorecer una implementación más transversal, participativa y transformadora.

Metodológicamente, se ha optado por un estudio de caso, utilizando entrevistas a profesionales, un cuestionario dirigido al alumnado de 6.º de primaria y el análisis de documentación interna de la escuela como instrumentos de recogida de datos.

El estudio ofrece una aproximación a la manera en que la educación sexual se integra en las prácticas educativas de un centro de educación primaria y permite identificar elementos que pueden contribuir a su desarrollo y mejora.

Palabras clave: educación sexual integral, educación afectivosexual, educación primaria, Modelo de educación afectivosexual, pedagogías feministas, innovación educativa.

ABSTRACT

Comprehensive sexuality education has gained increasing relevance in the educational field, particularly in response to the need to provide children with tools to understand and experience sexuality from a perspective based on rights, respect, and well-being. In this context, this study analyses a comprehensive sexuality education proposal implemented in a primary school based on the Affective-Sexual Education Model (2025). This model is used as the analytical framework because it offers a holistic approach to sexuality education. In addition, the study incorporates contributions from feminist pedagogies to reflect on pedagogical practices and innovative methodologies that may foster a more cross-curricular, participatory, and transformative implementation.

Methodologically, a case study approach was adopted, using interviews with professionals, a questionnaire administered to sixth-grade students, and the analysis of the school's internal documentation as data collection instruments.

The study provides an insight into how sexuality education is integrated into the educational practices of a primary school and identifies elements that may contribute to its development and improvement.

Keywords: comprehensive sexuality education, affective-sexual education, primary education, Affective-Sexual Education Model, feminist pedagogies, educational innovation.

TAULA DE CONTINGUTS

1. PLANTEJAMENT	1
2. OBJECTIUS	3
2.1. Objectiu general	3
2.2. Objectius específics	3
3. MARC TEÒRIC	4
3.1. Educació sexual en l'àmbit educatiu	4
3.1.1. La sexualitat com a dimensió integral del desenvolupament infantil	4
3.1.2. De l'educació sexual tradicional a l'educació sexual integral	5
3.2. Educació sexual integral i educació afectivosexual: debat conceptual i terminològic	6
3.2.1. Conceptualització dels termes	6
3.2.2. Anàlisi crítica del debat terminològic i posicionament adoptat	8
3.3. Marc normatiu i curricular de l'educació sexual a Catalunya	9
3.4. El Model d'educació afectivosexual	10
3.4.1. Origen, fonaments i debat sobre la implementació del Model d'educació afectivosexual	10
3.4.2. Dimensions, continguts i orientacions pedagògiques del model	10
3.4.3. El model d'educació afectivosexual com a base de la revisió de la proposta pedagògica	11
3.5. Pedagogies feministes com a marc per a la innovació educativa	11
4. METODOLOGIA	13
4.1. Enfocament de la recerca	13
4.2. Mètode de la recerca	13
4.3. Context i participants	13
4.4. Instruments de recerca	15
4.5. Procés de recollida de dades	16
4.6. Procés d'anàlisi de dades	16
5. RESULTATS	17
6. DISCUSSIÓ	29
7. CONCLUSIONS	33
7.1. Reflexió sobre les competències assolides	33
8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	34
9. ANNEXOS	37
9.1. ANNEX 1: Preocupacions de la Plataforma per l'Educació Sexual Feminista	37
9.2. ANNEX 2: Taules de síntesi de les dimensions del model d'educació afectivosexual	39
9.3. ANNEX 3: Guió de les entrevistes	59
9.4. ANNEX 4: Validació de les entrevistes i el qüestionari	59
9.5. ANNEX 5: Qüestionari	59
9.6. ANNEX 6: Transcripcions de les entrevistes	59
9.7. ANNEX 7: Resultats del qüestionari i anàlisi	59

9.8. ANNEX 8: Consentiments informats	62
9.9. ANNEX 9: Sistema de categories	62
9.10. ANNEX 10: Codificació de les entrevistes	63
9.11. ANNEX 11: Graella d'anàlisi documental	63
9.12. ANNEX 12: Certificat d'assoliment del curs d'auto-formació	63

1. PLANTEJAMENT

La sexualitat constitueix una dimensió central del desenvolupament humà que inclou aspectes biològics, emocionals, socials i culturals, i que es manifesta al llarg de tota la vida (OMS, 2006; Departament d'Igualtat i Feminisme, 2024). En aquest sentit, l'educació sexual forma part de la formació integral de les persones i esdevé un element rellevant per promoure el benestar, el respecte a la diversitat i la prevenció de violències. Per això, es planteja la necessitat d'incorporar una educació sexual integral, entesa com una proposta educativa que aborda les sexualitats des d'una perspectiva àmplia que integra dimensions corporals, emocionals, socials i relacionals (UNESCO, 2018). En aquesta línia, l'educació sexual integral pretén proporcionar coneixements, habilitats i valors que permetin als infants i joves desenvolupar relacions respectuoses, comprendre el propi cos i exercir els seus drets amb autonomia i benestar, entre d'altres aspectes rellevants per al seu desenvolupament personal i social (Generalitat de Catalunya, 2024).

En el context educatiu, l'escola esdevé un espai clau per l'acompanyament del desenvolupament afectiu i sexual dels infants i joves, ja que contribueix a la seva formació integral i ofereix oportunitats d'aprenentatge relacionades amb les dimensions de la sexualitat (Cabrera-Fajardo, 2022).

En el cas de Catalunya, aquest plantejament s'ha concretat en el desenvolupament d'un marc normatiu i curricular que reconeix la importància d'incorporar l'educació sexual integral en el sistema educatiu. Tal com s'ha exposat en el marc teòric, diferents disposicions legislatives i curriculars promouen la integració d'aquests continguts de manera transversal al llarg de les diferents etapes educatives (Generalitat de Catalunya, 2024) a través del Model d'educació afectivosexual (2025) presentat com una proposta pedagògica destinada a orientar el desenvolupament de l'educació sexual en els centres educatius, estructurant els continguts en diverses dimensions i definint objectius i sabers per a les diferents etapes educatives (Generalitat de Catalunya, 2025). Malgrat l'existència d'aquest model i la seva acceptació, encara no s'ha implementat.

L'educació sexual integral sovint es desenvolupa a través d'activitats puntuals o iniciatives específiques, fet que pot dificultar la seva integració real en el projecte educatiu dels centres i en les pràctiques pedagògiques quotidianes (Generalitat de Catalunya, 2024). Aquesta situació manifesta la necessitat d'analitzar com s'està treballant l'educació sexual en els centres educatius.

En aquest TFG es presenta una revisió d'una proposta pedagògica d'educació sexual integral desenvolupada en un centre d'educació primària. Aquesta revisió es realitza a partir del Model d'educació afectivosexual (2025), que s'adopta com a marc de referència per a l'anàlisi, amb l'objectiu de posar en valor aquest model i explorar el seu potencial com a guia per a la implementació de l'educació sexual integral en els centres educatius. A partir d'aquesta revisió i anàlisi, s'identifiquen aquells elements de la proposta que s'alineen amb els principis i dimensions del model, així com possibles aspectes de millora.

En aquest sentit, el treball també incorpora una reflexió sobre les pràctiques pedagògiques i metodologies educatives que poden afavorir una implementació més transversal, participativa i transformadora de l'educació sexual integral. Per aquest motiu, les propostes de millora formulades es complementen amb aportacions de les pedagogies feministes, entenent-les com a marcs pedagògics que poden contribuir al desenvolupament de pràctiques educatives i metodologies innovadores en l'àmbit de l'educació sexual integral. Des d'aquesta perspectiva, l'educació sexual integral no s'entén únicament com un conjunt de continguts, sinó també com una pràctica educativa basada en les cures, la participació, la perspectiva de gènere i la construcció d'espais educatius segurs i inclusius.

Tot i que el model contempla totes les etapes educatives (educació infantil, educació primària i educació secundària), aquest treball se centra específicament en l'etapa d'educació primària amb la finalitat de delimitar l'abast de la recerca i garantir-ne la viabilitat dins del marc temporal del treball. Així i tot, l'anàlisi es realitza tenint en compte tot el conjunt de dimensions plantejades pel model amb l'objectiu d'obtenir una visió global de com l'educació sexual integral s'integra de forma coherent, global i transversal en el centre educatiu.

Metodològicament, aquest treball s'emmarca en un estudi de cas amb enfocament qualitatiu, ja que permet analitzar en profunditat la proposta d'educació sexual integral desenvolupada en un centre educatiu concret i comprendre com aquesta s'articula en la pràctica. Per tal d'obtenir una visió àmplia del fenomen, es combinen entrevistes a una docent i a la persona coordinadora de la temàtica al centre, un qüestionari adreçat a l'alumnat de 6è de primària i l'anàlisi de documentació interna de l'escola. A partir de les dades recollides, es duu a terme una anàlisi qualitativa que permet identificar de quina manera s'implementa l'educació sexual integral al centre, així com aquells elements que s'alineen amb el Model d'educació afectivosexual i les possibles necessitats i oportunitats de millora detectades, incorporant les aportacions de les pedagogies feministes per a la interpretació dels resultats i la formulació de propostes de millora.

2. OBJECTIUS

2.1. Objectiu general

Partint del plantejament exposat anteriorment, s'han definit una sèrie d'objectius que permeten estructurar i orientar el desenvolupament del treball. Com a objectiu general es proposa:

Analitzar la implementació de l'educació sexual integral a primària a partir de les pedagogies feministes.

2.2. Objectius específics

Amb la finalitat de concretar l'objectiu general, s'han establert els següents objectius específics:

1. Revisar el marc conceptual, normatiu i curricular de l'educació sexual integral a Catalunya.
2. Explorar la situació actual d'un centre educatiu pel que fa a les pràctiques existents, les necessitats en educació sexual integral i la seva integració en el currículum en l'etapa d'educació primària.
3. Dissenyar propostes de millora per integrar l'educació sexual integral a l'escola revisada, adaptades al context del centre, alineades amb el Model d'educació afectivosexual i vinculades a aportacions de les pedagogies feministes.

3. MARC TEÒRIC

3.1. Educació sexual en l'àmbit educatiu

3.1.1. La sexualitat com a dimensió integral del desenvolupament infantil

La sexualitat és una dimensió inherent a la persona present al llarg de tot el cicle vital. L'Organització Mundial de la Salut defineix la sexualitat com un aspecte central de la persona que inclou dimensions biològiques, psicològiques, emocionals, socials i culturals, i que s'expressa a través de pensaments, emocions, valors, conductes i relacions (OMS, 2006; Departament d'Igualtat i Feminisme, 2024). Aquesta concepció no associa exclusivament la sexualitat a la genitalitat o a la reproducció, sinó que la situa com una dimensió clau del desenvolupament integral de la persona.

Durant la infància, la sexualitat es manifesta principalment a través del desenvolupament afectiu, emocional, corporal i relacional. En les primeres etapes de la vida, els vincles emocionals adquireixen una rellevància especial, ja que són essencials per a un desenvolupament afectiu saludable i per a la construcció de la identitat personal. A més, aquests primers vincles constitueixen la base de les relacions que els infants establiran al llarg de la seva vida. En aquest període, els infants construeixen el coneixement del propi cos, desenvolupen l'autoestima, aprenen a identificar i expressar emocions i estableixen les primeres relacions afectives significatives, elements fonamentals per a la construcció de la identitat personal i social (UNESCO, 2014; Cabrera-Fajardo, 2022). Aquest procés inclou també l'aprenentatge de límits, el respecte pel propi cos i pel dels altres, així com la comprensió progressiva de les relacions interpersonals.

La literatura especialitzada assenyala que la manca d'un acompanyament educatiu adequat en l'àmbit afectiu i sexual durant la infància pot generar desinformació, confusió i una major vulnerabilitat davant situacions de risc o de violència (Cabrera-Fajardo, 2022). En aquest sentit, l'educació esdevé una peça clau per promoure una sexualitat positiva i saludable, basada en el respecte, la cura i el reconeixement de la pròpia dignitat i la dels altres.

L'escola, com a espai de socialització, té un paper fonamental en l'acompanyament del desenvolupament afectiu i sexual dels infants. Més enllà de la transmissió de coneixements acadèmics, l'escola contribueix a la formació integral de l'infant. L'abordatge educatiu de la sexualitat afavoreix l'empoderament d'infants i joves perquè millora les seves aptituds analítiques i de comunicació i altres aptituds per a la salut i el benestar en relació a la sexualitat, drets sexuals, igualtat de gènere, etc. (Departament d'Igualtat i Feminsme, 2024). També, proporciona un accés equitatiu als infants i als joves i fa que es respecti el dret a obtenir el màxim grau de salut, incloses les eleccions sexuals, així com l'accés a la informació per a l'autocura eficaç (UNESCO, 2018).

3.1.2. De l'educació sexual tradicional a l'educació sexual integral

L'educació sexual en l'àmbit educatiu ha anat evolucionat al llarg dels darrers anys, passant per models reduccionistes i centrats en el risc a enfocament més amplis i integrals. Els primers enfocaments es caracteritzaven per una perspectiva més biomèdica i informativa, centrada en l'anatomia reproductiva i en la prevenció d'embarassos i infeccions de transmissió sexual. Aquests models oferien només una visió parcial de la sexualitat i es deixaven al marge dimensions relacionades amb l'afectivitat, les emocions o les relacions socials (Cabrera-Fajardo, 2022). En molts contextos educatius, aquest enfocament es traduïa a intervencions puntuals o en continguts desconnectats del currículum, reforçant la idea de la sexualitat tabú o perillosa. Aquesta limitació dels models tradicionals també ha estat assenyalada en l'àmbit educatiu català. Tal com apunta la Fundació Bofill (2024), reduir l'educació sexual a qüestions tècniques com "saber posar un preservatiu" implica ignorar dimensions clau com el plaer, les emocions, el consentiment o els estereotips de gènere, i impedeix donar resposta a les necessitats reals dels infants i joves. Per això, es defensa una educació sexual que sigui transversal, continuada i vinculada a la vida quotidiana de l'alumnat, amb la implicació del conjunt de la comunitat educativa (Fundació Bofill, 2024).

En resposta a aquestes limitacions, l'educació sexual ha estat repensada a partir de models que incorporen una perspectiva basada en els drets humans i una comprensió ampliada de la sexualitat com un aspecte inherent i central de la vida humana. Aquest gir es reflecteix en el concepte d'educació sexual integral (ESI), tal com el defineixen organismes internacionals i institucions públiques com la OMS o la UNESCO. Segons la definició adoptada per la Generalitat de Catalunya, basada en el marc de la UNESCO, l'educació sexual integral és "un procés d'ensenyament i aprenentatge basat en plans d'estudis que versa sobre els aspectes cognitius, psicològics, físics i socials de la sexualitat". Aquest enfocament no només pretén dotar els infants i joves de coneixements basats en dades empíriques, sinó també d'habilitats, actituds i valors que els empoderin per gaudir de salut, benestar i dignitat, establir relacions respectuoses i comprendre com protegir els seus drets al llarg de la vida.

L'ESI es distingeix dels models tradicionals en diversos aspectes fonamentals. En primer lloc, reconeix que la sexualitat no és una categoria única a la reproducció o a la prevenció de risc, sinó que afecta la identitat, els rols de gènere, l'erotisme, el plaer, la intimitat i les relacions interpersonals, tal com reconeix l'OMS. Aquest enfocament amplia la mirada més enllà del físic, incorporant també les dimensions emocionals i socials essencials per al desenvolupament integral de les persones.

Per tant, la transformació de l'educació sexual des d'un model tradicional limitat cap a un model integral i basat en drets requereix una reconfiguració de les pràctiques pedagògiques i de les prioritats educatives. Aquest procés reflecteix la consciència creixent que la sexualitat és una dimensió complexa i estructural de la vida de les persones, que mereix ser abordada de manera holística, amb profunditat i des d'una perspectiva de gènere.

3.2. Educació sexual integral i educació afectivosexual: debat conceptual i terminològic

3.2.1. Conceptualització dels termes

Educació sexual integral

La UNESCO defineix l'educació sexual integral (ESI) com “un procés d'ensenyament i aprenentatge basat en plans d'estudis que versa sobre els aspectes cognitius, psicològics, físics i socials de la sexualitat” (Departament d'Igualtat i Feminisme, Generalitat de Catalunya, 2024).

El seu objectiu principal és “dotar els infants i joves de coneixements basats en dades empíriques, habilitats, actituds i valors que els empoderaran per gaudir de salut, benestar i dignitat; establir relacions socials i sexuals basades en el respecte; analitzar com les seves decisions afecten el propi benestar i el d'altres persones, i comprendre com poden protegir els seus drets al llarg de la seva vida i vetllar per aquests drets.”

El Departament d'Igualtat i Feminisme (2024) destaca diverses finalitats de l'educació sexual integral que evidencien el seu impacte en el desenvolupament personal i social dels infants i joves. A continuació, es presenta una síntesi dels principals àmbits d'actuació:

Taula 1

Finalitats de l'Educació Sexual Integral (ESI)	
Salut i prevenció	Adquisició d'hàbits saludables i pràctiques sexuals segures. Reducció de conductes de risc.
Relacions afectives	Promoció de relacions igualitàries basades en el consentiment, el respecte i el plaer.
Benestar emocional	Millora del benestar emocional i la salut mental d'infants i joves.
Pensament crític	Foment del pensament crític sobre gènere i dinàmiques de poder.
Prevenció de violències	Eines clau per a la detecció i prevenció de violències sexuals i masclistes.
Autocura i drets	Comprensió dels processos naturals del cos i dels drets sexuals i reproductius.

Nota. Elaboració pròpia a partir de Departament d'Igualtat i Feminisme (2024).

Parlem d'un procés integral perquè aborda temes relacionats amb la salut sexual i reproductiva com: la fisiologia i l'anatomia sexual i reproductiva, la pubertat, la menstruació, la reproducció i els mètodes d'anticoncepció, l'embaràs i el part i les infeccions de transmissió sexual. Així i tot, també integra i incorpora elements relacionats amb emocions, afectes, relacions i vivències personals. Per tant, parlem d'una perspectiva ampla on és parla d'educació afectivosexual i també de salut sexual i reproductiva, diversitat i prevenció.

Un element distintiu de l'educació sexual integral és que no només contempla la part conceptual sinó que també busca desenvolupar el coneixement de tipus procedimental que inclou habilitats, destreses i procediments. Entre aquestes, es troba la comunicació assertiva, l'escolta activa, el llenguatge corporal, la capacitat de resoldre conflictes i la presa de decisions... ja que l'educació sexual integral afavoreix l'entrenament d'habilitats interpersonals i socials que afavoreixen les relacions socials adequades (Ríos et al., 2018; Guitérrez, 2024). També, l'educació sexual busca desmuntar prejudicis al voltant de la sexualitat i busca fomentar el respecte per la diversitat d'orientacions sexuals, identitats de gènere i eleccions personals.

Per tot això, es conclou que l'educació sexual integral conflueix diversos enfocaments relacionats amb el gènere, la diversitat, els drets humans, la interculturalitat i el desenvolupament social sostenible (Guitérrez, Norma, 2024).

Aquesta idea és reforçada per la Plataforma per l'Educació Sexual i Feminista (2025) en el comunicat que fan envers l'obertura de la consulta pública sobre el model d'educació sexual, on defineix l'educació sexual integral com un concepte que aborda la sexualitat des de totes les dimensions i no únicament des d'una mirada biomèdica o de prevenció de riscos. Es parla de la incorporació del consentiment, l'afectivitat, els models positius i la importància històrica i socials dels diferents moviments socials per acabar amb la violència de les dones, les persones LGTBIQ+ i dignificar la seva existència. Tot plegat és imprescindible per construir entorns educatius segurs, lliures de violències i respectuosos amb totes les identitats i expressions.

Educació afectivosexual

L'educació afectivosexual es defineix com un procés d'aprenentatge integral, universal i inalienable que consisteix un dret fonamental de la infància i l'adolescència. Segons el Programa Coeduca't (2020), aquest concepte no es pot entendre com una simple transmissió de dades biològiques, sinó com una "pràctica de llibertat" que busca el desenvolupament social i emocional, facilitant que l'escola sigui un indret de possibilitat per imaginar camins col·lectius que transgredeixen fronteres i desigualtats imposades.

Aquest concepte posa el focus en el terme "afectiva" com una decisió política i pedagògica. Segons el programa d'educació afectivosexual adreçat a les escoles d'infantil i primària públiques del districte de Gràcia (2019), l'objectiu és visibilitzar les emocions en una societat que les relega a l'àmbit privat i les considera una debilitat. En aquest sentit, l'educació afectivosexual adopta una dimensió política i recupera el valor dels afectes i les cures per posar-los al centre de la convivència. L'objectiu és observar l'eix relacional, entenent que no podem parlar de sexualitat sense entendre com teixim vincles amb la comunitat, la família i les

amistats. El Programa Coeduca't (2020) tracta de promoure "l'ètica de la cura" que és la que permet construir relacions basades en el bon tracte.

L'educació afectivosexual trenca amb l'educació basada en la por o el risc. Segons el marc del Programa Coeduca't (2020), l'educació afectivosexual promociona la sexualitat positiva i situa el plaer al centre. Això implica combatre amb els silencis i els tabús sobre el cos i entendre la sexualitat com una font de benestar i comunicació. Per això, també posa èmfasi en fomentar l'autoconeixement del cos, més enllà de la seva funció reproductiva o l'estètica normativa.

També, és un concepte que no es deslligable de la perspectiva feminista, ja que analitza les estructures de poder. Des de l'educació afectivosexual, cal aplicar una mirada interseccional, ja que el gènere no opera sol, sinó que s'interesciona amb la classe social, l'origen, la identitat sexual o la diversitat funcional (Coordinadora de Comissions de Gènere, Coeducació i Feminismes de les Escoles Públiques de Gràcia, 2019). L'educació afectivosexual també és una eina per reconèixer que "la diversitat és la norma" i que totes les identitats, cossos i desitjos són vàlids.

Segons el Programa Coeduca't (2020), l'educació afectivosexual també aposta per la sobirania corporal. El programa ho defineix com: el dret a tenir el control sobre el propi cos i la pròpia vida. Per tant, aquesta sobirania busca alliberar a les persones del mandat binari de gènere, les discriminacions i violències heteropatriarcals i la tirania de gènere, que imposa un conjunt de normes rígides sobre com ha de ser i actuar les persones segons el seu gènere.

3.2.2. Anàlisi crítica del debat terminològic i posicionament adoptat

El debat entre els termes "educació afectivosexual" i "educació sexual integral" no és únicament una qüestió terminològica, sinó que reflecteix diferents maneres d'entendre la sexualitat, les seves dimensions i els marcs de drets que la sustenten.

L'**educació afectivosexual**, vinculada a les pedagogies feministes i a la coeducació, sorgeix amb la voluntat de superar una visió exclusivament biomèdica de la sexualitat i reivindicar la importància dels afectes, les cures, el plaer i les relacions (Agud-Morell i Breull-Arancibia, 2023; Programa Coeduca't, 2020). Així mateix, incorpora aspectes com la sobirania corporal i la perspectiva interseccional, contribuint a visibilitzar dimensions tradicionalment poc presents en l'educació formal (Coordinadora de Comissions de Gènere, Coeducació i Feminismes de les Escoles Públiques de Gràcia, 2019). Tanmateix, l'anàlisi realitzada posa de manifest que una concepció centrada principalment en l'afectivitat pot comportar el risc de situar en un segon pla aspectes com la salut sexual i reproductiva, els drets sexuals o la prevenció de riscos.

En aquest sentit, l'**educació sexual integral**, tal com la defineixen la UNESCO i el Departament d'Igualtat i Feminismes de la Generalitat de Catalunya, ofereix un marc més ampli que integra dimensions afectives, cognitives, psicològiques, físiques i socials de la sexualitat, amb l'objectiu de promoure el benestar, la salut, els drets i l'autonomia de les persones (UNESCO, 2018; Departament d'Igualtat i Feminismes, 2024).

Des d'aquesta perspectiva, l'educació afectivosexual no queda exclosa, sinó que s'entén com una dimensió fonamental dins de l'educació sexual integral. La cura, el plaer, la sobirania del cos... formen part d'una sexualitat viscuda de manera lliure i segura. Aquest debat s'ha intensificat recentment a Catalunya arran de la implementació del Model d'educació afectivosexual. En aquest context, la Plataforma per l'Educació Sexual Feminista (2025) defensa explícitament l'ús del terme "educació sexual integral" per evitar la invisibilització de qüestions vinculades als drets, la diversitat i la prevenció de les violències.

Per tot això, aquest TFG adopta l'enfocament de l'**educació sexual integral** com a marc de referència, ja que permet una aproximació més completa a la sexualitat i a les seves diferents dimensions, tot reconeixent el valor de les aportacions de l'educació afectivosexual.

3.3. Marc normatiu i curricular de l'educació sexual a Catalunya

En el context català, l'educació sexual integral s'alinea amb les definicions proposades per organismes internacionals com la UNESCO i l'OMS, que entenen la sexualitat com una dimensió central de la persona al llarg de tota la vida. Segons l'informe Educació sexual integral: Anàlisi del marc teòric i legislatiu. Experiències internacionals i nacionals (Generalitat de Catalunya, 2024), l'educació sexual integral es concep com un procés educatiu orientat a promoure el benestar, la dignitat, el respecte i la protecció dels drets sexuals i reproductius, fet que la situa com una responsabilitat estructural del sistema educatiu.

En l'àmbit normatiu, la Llei 12/2009, d'educació, estableix la formació integral de l'alumnat com a principi bàsic del sistema educatiu català. Posteriorment, el Decret 175/2022 incorpora els drets sexuals i reproductius, la igualtat de gènere i la diversitat sexual i de gènere entre els objectius educatius, mentre que el Decret 21/2023 inclou la coeducació i l'educació sexual integral com a principis pedagògics des de l'educació infantil. Aquest marc es complementa amb altres disposicions que vinculen l'educació sexual integral amb la prevenció de les violències masclistes, la promoció de la igualtat i la no-discriminació, el respecte a la diversitat sexual i de gènere i la garantia dels drets de la infància i l'adolescència (Llei 17/2020; Llei 19/2020; Llei 11/2014; Llei 14/2010).

Pel que fa al currículum, l'educació sexual integral no es concreta en una assignatura específica, sinó que s'incorpora de manera transversal a diverses competències i àrees educatives (Departament d'Igualtat i Feminisme, 2024). Tot i ser un plantejament coherent amb els principis de l'ESI, la seva implementació depèn en gran mesura de la formació, la sensibilitat i la iniciativa del professorat. En aquest sentit, la Generalitat de Catalunya (2024) assenyalava la necessitat d'un projecte de centre que articuli aquesta transversalitat i eviti un abordatge fragmentari dels continguts.

3.4. El Model d'educació afectivosexual

3.4.1. Origen, fonaments i debat sobre la implementació del Model d'educació afectivosexual

El Model d'educació afectivosexual s'emmarca en el desplegament normatiu i curricular que impulsa la incorporació de l'educació sexual integral en el sistema català. Presentat el setembre de 2025, defineix els principis, dimensions i orientacions per a la seva implementació en totes les etapes educatives (Generalitat de Catalunya, 2025). La seva elaboració va ser resultat d'un procés participatiu impulsat pel Departament d'Educació i Formació Professional, amb la participació de famílies, docents, infants, adolescents i entitats especialitzades en educació sexual i coeducació (Plataforma per l'Educació Sexual Feminista, 2025). Aquest treball pretenia construir un marc compartit que permetés oferir al sistema educatiu català una orientació clara sobre com integrar l'educació sexual integral en les pràctiques educatives i en el desenvolupament curricular de les diferents etapes educatives.

Malgrat l'aprovació del model, el Departament d'Educació va obrir un nou procés de consulta pública amb l'objectiu de recollir aportacions sobre el document i aquesta decisió va generar reaccions crítiques per part del sector vinculat a l'educació sexual i a la coeducació.

En aquest context, la Plataforma per l'Educació Sexual Feminista, una xarxa formada per docents, educadores i investigadores del camp de l'educació i dels estudis de gènere, va publicar un comunicat el 21 d'octubre de 2025 expressant el seu desacord amb la reobertura del procés participatiu. També, advertint el risc de que els debats entorn del model poguessin estar influïts per posicionaments ideològics, sobretot de l'extrema dreta, que qüestionessin la incorporació de l'educació sexual integral en el sistema educatiu.

En el comunicat, la plataforma manifestava les seves preocupacions. Per tal de llegir una descripció detallada d'aquestes, consulteu l'[Annex 1](#).

3.4.2. Dimensions, continguts i orientacions pedagògiques del model

El Model d'educació afectivosexual estructura l'educació sexual integral a partir de set dimensions que permeten abordar la sexualitat des d'una perspectiva integral i transversal al llarg de les diferents etapes educatives. Aquestes dimensions articulen els objectius d'aprenentatge i els sabers que han de desenvolupar-se progressivament des de l'educació infantil fins a l'educació secundària (Departament d'Educació i Formació Professional, 2025).

Les set dimensions que reflecteixen les diferents dimensions socials, emocionals, corporals i culturals de la sexualitat són: **relacions i comunicació, drets i valors, gènere, propi cos, benestar i expressió d'afectes, prevenció de violències i salut sexual i reproductiva.**

Per tal de facilitar la comprensió del model, s'han elaborat taules pròpies a partir de les taules incloses en el document original del model, amb l'objectiu de sintetitzar i presentar de manera més clara els continguts que es treballen en cada dimensió ([Annex 2](#)).

El model també planteja que l'educació sexual integral ha de ser una responsabilitat compartida de tota la comunitat educativa i formar part del projecte educatiu del centre. En aquest marc, el professorat té un paper clau en l'acompanyament de l'alumnat, la creació d'espais segurs i la presència de persones adultes referents de confiança. Així mateix, es destaca la importància de la col·laboració entre famílies, equips educatius i altres agents implicats (Generalitat de Catalunya, 2025).

3.4.3. El model d'educació afectivosexual com a base de la revisió de la proposta pedagògica

El Model d'educació afectivosexual, tal i com s'ha exposat en els apartats anteriors, constitueix un marc de referència per incorporar l'educació sexual integral en el sistema educatiu català. El model ofereix una estructura clara i pedagògica i permet abordar la sexualitat des d'una perspectiva integral, incorporant totes les dimensions relacionades amb l'educació sexual integral.

Malgrat això, aquest model ha generat un debat públic en la seva creació i implementació i diverses tensions generades al voltant de la seva reobertura en consulta pública.

Per tal de reivindicar la seva validesa com a marc basat en els drets humans i la perspectiva de gènere, així com a resultat d'un procés participatiu en el seu desenvolupament amb la participació de diferents persones expertes, el present TFG adopta el Model d'educació afectivosexual com a marc de referència per la revisió i l'anàlisi de la proposta pedagògica d'educació sexual integral.

3.5. Pedagogies feministes com a marc per a la innovació educativa

Les pedagogies feministes constitueixen un enfocament crític que incorpora els principis del feminisme als processos d'ensenyament-aprenentatge, qüestionant les relacions de poder presents tant en l'àmbit educatiu com en la societat i promovent pràctiques educatives basades en la igualtat, la participació i la transformació social (Martínez Martín, 2016). Aquestes pedagogies no només busquen transmetre coneixements, sinó també fomentar el pensament crític i construir formes més inclusives i participatives d'entendre l'educació.

Segons Agud-Morell i Breull-Arancibia (2023), les pedagogies feministes plantegen la necessitat de replantejar diferents dimensions de l'educació, com ara les metodologies, els espais, les epistemologies o les formes de relació que es construeixen dins dels contextos educatius.

Des d'aquesta perspectiva de les pedagogies feministes, el coneixement es construeix a partir de l'experiència, el diàleg, l'escolta i la participació activa de l'alumnat, promovent relacions educatives més horitzontals i inclusives. Així mateix, aquestes pedagogies incorporen la dimensió emocional i afectiva dins dels processos educatius i situen les cures i el benestar de les persones com a elements centrals de la pràctica pedagògica. Aquest enfocament implica qüestionar models educatius tradicionals basats en la transmissió unidireccional del coneixement i avançar cap a metodologies més reflexives, participatives i transformadores (Martínez Martín, 2016).

En aquest sentit, diferents organismes com l'UNESCO assenyalen que l'educació sexual integral requereix metodologies que vagin més enllà d'enfocaments centrats exclusivament en aspectes biològics o preventius. L'educació sexual integral implica generar espais segurs i participatius que permetin abordar aspectes relacionats amb les emocions, les relacions, el consentiment, la identitat, la diversitat o la prevenció de violències des d'una mirada integral i basada en drets (UNESCO, 2018; Generalitat de Catalunya, 2024).

Les pedagogies feministes esdevenen, així, una proposta d'innovació educativa, ja que promouen noves maneres d'entendre els processos d'ensenyament-aprenentatge, situant les cures, la participació, la inclusió i la construcció col·lectiva del coneixement al centre de la pràctica educativa. Aquesta mirada connecta directament amb els plantejaments del Model d'educació afectivosexual (2025), que incorpora una perspectiva integral, participativa i basada en drets per a l'abordatge de la sexualitat. En aquest sentit, es pot afirmar que el model beu de les aportacions de les pedagogies feministes, especialment pel que fa a la importància dels vincles, les emocions, la perspectiva de gènere, la participació activa de l'alumnat i la creació d'espais educatius segurs i respectuosos amb la diversitat.

Per aquest motiu, les pedagogies feministes constitueixen un marc especialment rellevant per al desenvolupament de pràctiques educatives i metodologies innovadores en l'àmbit de l'educació sexual integral, així com per orientar la interpretació dels resultats i la formulació de propostes de millora en aquesta recerca.

4. METODOLOGIA

4.1. Enfocament de la recerca

Aquest TFG s'emmarca en un **enfocament metodològic qualitatiu de tipus descriptiu**, ja que té com a objectiu analitzar i comprendre com es desenvolupa una proposta pedagògica d'educació sexual integral en un context educatiu concret. La recerca qualitativa permet aproximar-se als fenòmens educatius posant l'accent en les persones participants, així com en les pràctiques, relacions i significats que es construeixen dins dels contextos educatius (Ramírez Monsalve, 2009). Al mateix temps, l'enfocament descriptiu permet analitzar i presentar de manera detallada les característiques del fenomen educatiu d'objecte d'estudi, situant-lo en el marc de la seva realitat educativa (Ramírez Monsalve, 2009).

4.2. Mètode de la recerca

D'acord amb l'enfocament, el mètode utilitzat és l'**estudi de cas**. Segons Durán (2012), l'estudi de cas és un mètode de recerca que permet investigar un fenomen dins del seu context real, tenint en compte el context en què es produeix i les interaccions que s'hi desenvolupen. L'estudi del treball se centra en l'anàlisi i la revisió d'una proposta pedagògica d'educació sexual integral desenvolupada en un context concret, en una escola concreta.

4.3. Context i participants

La recerca es desenvolupa a l'Escola Mowgli, un centre concertat situat a la ciutat d'Igualada que ofereix les etapes de llar d'infants, educació infantil i primària. El centre es defineix com una escola petita i familiar, amb una proposta educativa basada en l'acompanyament integral de l'alumnat i en una relació propera amb les famílies (Escola Mowgli, 2026). Segons l'escola, el seu PEC es fonamenta en pilars amb la qualitat educativa, el benestar i la implicació i participació de la comunitat educativa. També, diu apostar per metodologies actives, innovadores i inclusives, orientades a promoure un aprenentatge significatiu, el pensament crític, la creativitat i el respecte a la diversitat i als diferents ritmes d'aprenentatge de l'alumnat (Escola Mowgli, 2026).

En aquest context, el centre constitueix el **context d'anàlisi** de l'estudi de cas, ja que permet examinar la proposta d'educació sexual de l'escola i com s'articula aquesta en un entorn educatiu real i analitzar de quina manera aquests continguts es treballen en el context escolar, així com si s'alineen amb els plantejaments del Model d'educació afectivosexual. L'anàlisi d'aquest cas permet aproximar-se a la realitat educativa del centre i comprendre com s'integra l'educació sexual integral en les pràctiques pedagògiques i en el currículum de l'etapa d'educació primària.

La selecció dels **participants** s'ha realitzat mitjançant un mostreig intencional, escollint aquelles persones que poden aportar informació rellevant per a la comprensió del fenomen estudiat. En concret, s'ha seleccionat la persona coordinadora o responsable de l'educació sexual al centre, pel seu coneixement sobre com s'aborda la temàtica a l'escola; una docent d'educació primària

per la seva participació en les pràctiques educatives quotidianes del centre; i alumnat de 6è de primària, considerant la seva major edat, maduresa i capacitat de reflexió, així com el fet d'haver completat tota l'etapa educativa. Aquesta diversitat de participants permet recollir dades des de diferents perspectives i contribueix a la triangulació de la informació obtinguda.

La taula següent recull els participants que formen part de la recerca i la seva descripció, la justificació de la seva participació i els instruments de recerca associats a cada participant per a la recollida de dades.

Taula 2

Participant	Descripció	Justificació de la participació	Instrument de recerca associat
Persona coordinadora o responsable de l'educació sexual al centre	Persona responsable o coordinadora de la proposta d'educació sexual integral del centre.	Informant clau amb coneixement directe del disseny i implementació de la proposta.	Entrevista.
Docent del centre	Professorat d'educació primària vinculat al desenvolupament de les pràctiques educatives del centre.	Informant clau que permet recollir la seva percepció sobre com es treballa l'educació sexual integral en el context educatiu i com s'integra en les pràctiques existents del centre.	Entrevista.
Alumnat de 6è de primària	Alumnat de l'últim curs de l'etapa d'educació primària del centre, que participa aportant la seva percepció com a infants.	Mostreig intencional per criteris, seleccionant l'alumnat de 6è amb l'objectiu d'obtenir participants amb major edat, maduresa i capacitat de reflexió. També, com a alumnat que ha completat tota l'etapa de primària.	Qüestionaris amb escala Likert.

Nota. Elaboració pròpia.

4.4. Instruments de recerca

Per la recollida de dades d'aquest estudi s'han utilitzat diversos instruments amb l'objectiu d'obtenir la informació des de diferents perspectives. Concretament, s'ha utilitzat l'anàlisi documental, l'entrevista semiestructurada i el qüestionari.

En primer lloc, s'ha realitzat una **anàlisi documental** amb l'objectiu d'examinar diferents documents i materials pedagògics vinculats a la proposta d'educació sexual integral del centre educatiu, proporcionats pel mateix centre i per les persones entrevistades, durant el procés de recollida de dades.

L'anàlisi documental és una tècnica que consisteix en interpretar documents, materials, registres... relacionats amb el fenomen d'estudi (Hernández i Collado, 2014).

Els documents analitzats han estat seleccionats a partir dels materials facilitats pel centre i per les persones participants en la recerca.

En segon lloc, s'ha utilitzat l'**entrevista semiestructurada** com a instrument de recollida d'informació amb agents educatius del centre. Per una banda, amb la persona coordinadora o responsable de l'educació sexual al centre, considerada informant clau perquè disposa de coneixement directe sobre el disseny, els objectius i la implementació de la proposta pedagògica i d'altra banda, amb una docent del centre, amb la finalitat de recollir la seva percepció sobre com es treballa l'educació sexual integral en el context educatiu i com s'integra en les pràctiques pedagògiques existents.

Aquest instrument permet aprofundir en les experiències i perspectives dels participants a partir de preguntes i respostes que construeixen significats i interpretacions sobre el tema analitzat (Hernández i Collado, 2014).

El guió de les entrevistes, amb la justificació corresponent de cada ítem, es recull a l'[Annex 3](#) i per tal de garantir la validesa de l'instrument, aquest ha estat sotmès a un procés de validació que queda recollit en l'[Annex 4](#).

Finalment, s'ha utilitzat un **qüestionari amb escala Likert** dirigit a alumnat de sisè de primària, amb la finalitat de recollir informació sobre la seva percepció en relació amb alguns aspectes vinculats a l'educació afectiva i sexual treballats a l'escola. Els participants corresponen a l'alumnat de l'últim curs de l'etapa de primària del centre amb l'objectiu de comptar amb participants amb major edat, maduresa i capacitat de reflexió, així com alumnat que ha completat tota l'etapa primària. El qüestionari és un instrument de recollida de dades que permet obtenir informació de manera sistemàtica a partir de les respostes dels participants a un conjunt de preguntes o ítems relacionats amb les variables d'estudi (Hernández i Collado, 2014). En aquest treball s'ha utilitzat una escala Likert, que consisteix en un conjunt d'afirmacions davant les quals els participants indiquen el seu grau d'acord o desacord, permetent mesurar actituds o percepcions respecte a un determinat objecte d'estudi (Hernández i Collado, 2014).

El qüestionari, amb la justificació corresponent a cada ítem, es recull a l'[Annex 5](#) i per tal de garantir la validesa de l'instrument, la seva validació corresponent queda recollida a l'[Annex 4](#).

4.5. Procés de recollida de dades

En primer lloc, i pel que fa l'**anàlisi documental**, els documents i materials pedagògics s'han recollit durant el treball de camp a través del centre educatiu i de les persones entrevistades. Entre aquests materials s'inclouen recursos didàctics, documents organitzatius i una diagnosi vinculada al programa Coeduca't relacionats amb el treball de l'educació sexual integral al centre.

En segon lloc, les **entrevistes** a la coordinadora de l'educació sexual al centre i a la docent del centre s'han dut a terme durant el mes de maig. En tots dos casos, s'han realitzat en format presencial i oral i han estat enregistrades en àudio, per tal de fer a posteriori la transcripció de les mateixes. Les transcripcions de les entrevistes queden recollides a l'[Annex 6](#).

Finalment, el **qüestionari** adreçat a l'alumnat de 6è ha estat administrat per la psicòloga de l'escola durant l'hora de tutoria, seguint les directrius establertes. Per tal de facilitar-ne l'aplicació, s'ha optat pel format paper. Els resultats obtinguts es presenten a l'[Annex 7](#).

Pel que fa a les consideracions ètiques, totes les persones participants van ser informades sobre els objectius de la recerca i la participació es va realitzar de manera voluntària. Les persones entrevistades van signar un consentiment informat ([Annex 8](#)). En el cas del qüestionari adreçat a l'alumnat, el centre disposava de les autoritzacions corresponents i es va garantir l'anonimat, la confidencialitat i el respecte a les persones participants.

4.6. Procés d'anàlisi de dades

L'anàlisi de les dades obtingudes, en primer lloc, a través del **qüestionari**, s'ha realitzat a partir d'una taula de resultats elaborada per representar les dades recollides durant la seva aplicació. L'anàlisi d'aquestes dades es presenta conjuntament amb la mateixa taula de resultats, recollida a l'[Annex 7](#).

Pel que fa a les **entrevistes** i a l'**anàlisi documental**, l'anàlisi de dades s'ha estructurat a partir d'un sistema de categories. Aquest sistema inclou diferents categories i subcategories relacionades amb les dimensions del Model d'educació afectivosexual i amb altres aspectes vinculats al marc teòric. Cada subcategoria disposa d'un codi identificatiu per facilitar el procés de codificació i organització de les dades. El sistema de categories es recull a l'[Annex 9](#).

Una vegada definit el sistema de categories, s'han seleccionat cites rellevants de les entrevistes i s'ha dut a terme un procés de codificació de dades mitjançant l'eina Excel. Aquest procés queda recollit a l'[Annex 10](#). En relació amb l'anàlisi documental, també s'ha elaborat una graella específica per codificar i analitzar la informació obtinguda a través dels documents i materials pedagògics proporcionats pel centre educatiu. La graella d'anàlisi documental es presenta a l'[Annex 11](#).

5. RESULTATS

En aquest apartat es presenten els resultats obtinguts a partir de l'anàlisi de les dades recollides mitjançant el qüestionari, les entrevistes i l'anàlisi documental. Els resultats s'organitzen a partir de les dimensions del Model d'educació afectivosexual i altres categories relacionades amb els aspectes metodològics i organitzatius de la proposta educativa, amb l'objectiu d'analitzar com s'integra l'educació sexual integral en les pràctiques pedagògiques del centre i identificar aquells elements que s'alineen amb els plantejaments del model, així com possibles necessitats i dificultats detectades.

Presència i integració de l'educació sexual integral al centre

Les dades recollides mostren que l'educació sexual integral és present en les pràctiques educatives del centre i que existeix una voluntat d'abordar-la des d'una perspectiva transversal i integrada en el dia a dia de l'escola.

Tant la persona referent de la temàtica a l'escola com la docent entrevistada, coincideixen a afirmar que els aspectes relacionats amb l'educació sexual integral no es treballen únicament a través d'activitats puntuals, sinó que apareixen de manera continuada en diferents espais educatius, com les tutories, o en situacions quotidianes de convivència. Aquestes, s'aprofiten pedagògicament per abordar qüestions relacionades amb l'educació sexual integral i totes les seves dimensions. En aquest sentit, la coordinadora assenyala que "no s'ha d'agafar com una cosa concreta, sinó normalitzar-la i poder-la integrar dins del nostre dia a dia", afegint que l'educació sexual "ha de ser a llarg termini i començar des dels més petits fins als més grans". Aquesta mateixa idea també apareix en l'entrevista amb la docent, que explica que aquests temes "apareixen tant implícitament com explícitament en el dia a dia" especialment a partir de situacions relacionades amb el cos, les emocions, la convivència o a la diversitat familiar. En les entrevistes també es destaca el paper de les tutories, els espais de convivència i els tallers d'habilitats socioemocionals com a contextos habituals on es treballen aspectes vinculats a l'educació sexual integral. També s'esmenten actuacions concretes com la setmana transversal dedicada a l'educació afectivosexual, nom amb què el centre es refereix a l'educació sexual integral, durant la qual tota l'escola dedica una setmana a treballar una tema de manera concreta.

L'anàlisi documental reforça aquesta voluntat del centre d'integrar l'educació sexual integral dins les pràctiques educatives de l'escola. D'una banda, el document sobre la formació i la diagnosi del Projecte Coeduca't, evidencia un interès del centre per reflexionar sobre aspectes relacionats amb l'educació sexual integral a l'escola, per tal d'identificar necessitats i possibles línies de treball. La realització d'aquesta diagnosi i les actuacions que se'n deriven, com la setmana transversal, mostren una voluntat del centre d'incorporar aquestes temàtiques dins la vida escolar, malgrat que algunes de les propostes plantejades no s'hagin acabat consolidant o desenvolupant de manera continuada. D'altra banda, el document relacionat amb els eixos de l'educació socioafectiva sexual, posa de manifest una organització i planificació dels continguts vinculats a l'educació sexual integral al llarg de les diferents etapes. Això ens mostra la voluntat

de l'escola per prioritzar i distribuir continguts i oferir una mirada progressiva i global al llarg de tot el pas per l'escola.

Els resultats del qüestionari també mostren una percepció positiva de l'alumnat respecte la presència dels continguts relacionats amb l'educació sexual integral. La majoria de l'alumnat afirma estar "d'acord" o "molt d'acord" amb afirmacions relacionades amb les dimensions del Model Afectivosexual, i per tant amb dimensions de l'educació sexual integral. Per tant, l'alumnat de 6è valora positivament la integració educativa de la temàtica.

Tot i això, les dades també mostren que aquesta integració no sempre es produeix de manera continuada ni del tot transversal. Tan en les entrevistes com l'anàlisi documental evidencien que moltes de les accions es desenvolupen a partir d'iniciatives concretes o activitats específiques impulsades per algunes persones del centre o per agents externs, més que no pas des d'una estructura consolidada i sistemàtica integrada en el currículum escolar. Moltes d'aquestes accions van sorgir de la diagnosi del Programa Coeduca't, per tant, es torna a reforçar aquesta voluntat de l'escola. Les entrevistes mostren que aquestes activitats i iniciatives van generar espais de reflexió i participació dins la comunitat educativa. Malgrat això, algunes d'aquestes accions no han tingut continuïtat sostinguda en el temps, per factors relacionats amb la manca de temps, formació específica o diferents nivells d'implicació per part del professorat. La referent de l'escola parla de construir una línia d'escola més estructurada i compartida, afirmant que "sí que forma part del nostre dia a dia a l'escola, però amb una línia molt poc concreta" i que, tot i disposar "d'un banc de recursos superguai", "no ho hem sabut sistematitzar". Aquestes aportacions evidencien que, malgrat la presència d'iniciatives i pràctiques vinculades a l'educació sexual integral, encara existeix la necessitat d'articular un plantejament més global, coherent i consolidat dins del projecte educatiu del centre.

També cal destacar que les entrevistades assenyalen que gran part del treball relacionat amb l'educació sexual integral depèn encara de la sensibilitat i iniciativa dels docents i que per tant, la integració de l'educació sexual integral continua depenent de les pràctiques concretes i de la voluntat del centre i del professorat. Això queda evidenciat en la següent cita: "en el nou currículum no apareix explícitament, però nosaltres sí que ho fem sortir".

Dimensió 1 del Model d'Educació Afectivosexual: Relacions i comunicació

La dimensió de "relacions i comunicació" del model posa èmfasi en la promoció de relacions igualitàries i respectuoses, el desenvolupament de l'empatia, la convivència positiva, la comunicació assertiva, el pensament crític i la construcció de vincles de confiança amb persones adultes referents (Model d'educació afectivosexual, 2025). A partir de les dades recollides mitjançant el qüestionari a l'alumnat de 6è i les entrevistes realitzades, es pot observar que l'escola treballa aquesta dimensió, sobretot des d'una perspectiva socioemocional i relacional.

Les dades del qüestionari mostren una percepció positiva de l'alumnat respecte al treball de les relacions i la convivència. El 85% de l'alumnat afirma estar totalment d'acord amb què a l'escola aprenen a relacionar-se amb respecte, i el 65% considera que a classe es parla sobre

com solucionar conflictes parlant i escoltant-se. Aquestes dades evidencien que l'alumnat percep l'escola com un espai on es promou el respecte, el diàleg i la resolució de conflictes.

Aquesta percepció es relaciona també amb les dades recollides en les entrevistes. La referent de la temàtica a l'escola explica que l'escola realitza sessions d'habilitats socioemocionals cada tres setmanes, conduïdes per la psicòloga i la tutora d'aula, amb l'objectiu de treballar la comunicació, la convivència, la gestió emocional i la resolució de conflictes. Aquestes actuacions s'alineen amb diversos sabers del model, especialment amb el "desenvolupament de l'empatia, el bon tracte i la convivència positiva" i amb el "desenvolupament de l'assertivitat i la presa de decisions informades". A més, la docent destaca que molts d'aquests aprenentatges parteixen de situacions reals viscudes a l'aula o al pati, que posteriorment es converteixen en espais de reflexió compartida i diàleg.

Un dels aspectes més rellevants identificats és la figura de la persona adulta referent, com a tutora individual de cada infant. La referent explica que cada infant disposa d'un tutor o tutora individual escollit per l'infant mateix, amb qui pot compartir preocupacions, conflictes o emocions. Aquest acompanyament connecta clarament amb el saber relacionat amb la "identificació de persones adultes referents, a qui poder preguntar sobre emocions, el propi cos, la sexualitat i l'afectivitat, afavorint espais de diàleg segurs i adaptats a l'etapa evolutiva". Més enllà del seguiment acadèmic, aquestes tutories generen vincles de confiança i espais de seguretat emocional.

També destaca el projecte de padrins i fillols, que promou relacions de suport i acompanyament entre alumnes de diferents edats. Segons la referent, aquesta iniciativa permet crear vincles afectius, generar models positius i reforçar la convivència i la cooperació. Aquestes pràctiques es poden vincular amb els sabers relacionats amb el foment de relacions igualitàries i empàtiques, així com amb la construcció de vincles de confiança amb iguals.

Les entrevistes mostren evidències clares del treball de la diversitat familiar i afectiva. La docent explica que a cicle inicial es treballen "les diferents famílies" dins dels projectes d'aula, incorporant estructures familiars diverses i vincles afectius diferents. Paral·lelament, la referent assenyala que l'escola cada vegada compta amb més diversitat familiar, i destaca que aquesta realitat es treballa i es normalitza dins la vida quotidiana del centre. Aquestes pràctiques s'alineen directament amb els sabers del model relacionats amb el "reconeixement i respecte per la diversitat familiar i d'amistats i formes de convivència" i amb el "reconeixement de la diversitat familiar i relacional, valorant diferents models de convivència i expressions d'amor i amistat". A més, la referent destaca que moltes d'aquestes qüestions es transmeten no només a través d'activitats concretes, sinó també mitjançant el llenguatge, les actituds i la manera natural amb què l'escola incorpora aquesta diversitat en el dia a dia.

Pel que fa als rols i estereotips de gènere, tant la docent com la referent expliquen que es treballen a través de contes, activitats i propostes que qüestionen els models tradicionals. Es mencionen exemples com "El Ventafocs", "La faldilla lila" o activitats on els infants poden expressar-se lliurement a través de la roba o el joc. A més, l'escola ha revisat materials, llenguatges i espais des d'una perspectiva feminista. Aquestes pràctiques connecten amb els

sabers relacionats amb el pensament crític davant els estereotips de gènere i amb el foment de la igualtat i el respecte en les relacions.

En conjunt, les dades mostren que l'escola treballa la dimensió de manera significativa i coherent amb els plantejaments del model, especialment pel que fa al foment de la convivència, l'empatia, el respecte, la diversitat familiar i la creació de vincles de confiança. Tot i això, hi ha alguns sabers de la dimensió que pràcticament no apareixen en les pràctiques quotidianes del centre, com el pensament crític davant els mitjans i la desinformació, l'accés responsable a la informació o la identificació de relacions perjudicials i situacions de discriminació, malgrat van ser tractats puntualment en un eix concret de la setmana transversal, tal i com es pot observar en un dels recursos de l'anàlisi documental. Així i tot, no hi ha una continuïtat clara posterior dins del dia a dia de l'escola.

Dimensió 2 del Model d'Educació Afectivosexual: Drets i valors

La dimensió de "drets i valors" del model fa referència al foment dels drets humans i dels drets dels infants, al respecte envers la diversitat i a la construcció de valors vinculats amb la igualtat, la inclusió i la convivència (Model d'educació afectivosexual, 2025).

Les respostes de l'alumnat reflecteixen una percepció positiva respecte als valors que es promouen a l'escola. La majoria dels alumnes consideren que al centre s'ensenya que totes les persones mereixen respecte, fet que evidencia que l'alumnat percep l'escola com un espai inclusiu i de convivència positiva.

Aquest treball també es veu reflectit en les entrevistes. Tant la docent com la referent expliquen que els drets, la igualtat, el respecte i la diversitat apareixen habitualment en converses, tutories, contes i activitats relacionades amb el dia a dia. La docent destaca, per exemple, que l'alumnat de 5è treballa els drets dels infants a través de la celebració de Sant Nicolau, moment en què es reparteix un document amb els drets dels infants i es generen espais de reflexió col·lectiva. Aquesta pràctica s'alinea directament amb els sabers relacionats amb el coneixement i aplicació dels drets humans i dels infants.

També es detecta un treball important relacionat amb el respecte a la diversitat afectiva, sexual i familiar. Tant la docent com la referent expliquen que es treballen diferents models familiars i que es procura normalitzar la diversitat dins les pràctiques quotidianes del centre. La referent afirma que l'objectiu és construir un espai "inclusiu i acollidor" on "ens hi cap tot aquí dins", mentre que la docent explica que des de cicle inicial es treballen "les diferents famílies" dins dels projectes d'aula. Aquestes actuacions connecten amb els sabers vinculats a la valoració de la diversitat d'identitats, afectes i models relacionals.

Les entrevistes també mostren un treball explícit dels valors de respecte, llibertat i igualtat a través del qüestionament dels estereotips de gènere. Tant la docent com la referent expliquen que es fan servir contes, activitats i propostes que permeten reflexionar sobre els rols tradicionals de gènere i afavorir la llibertat d'expressió dels infants. En aquest sentit, durant la setmana transversal es van dur a terme activitats relacionades amb els prejudicis, els rols de

gènere i l'expressió lliure a través del joc o la roba. Aquestes pràctiques s'alineen amb els sabers relacionats amb la promoció del respecte, la inclusió i la igualtat.

El conjunt de les dades mostra que l'escola treballa la dimensió de “drets i valors” de manera coherent amb els plantejaments del model, especialment pel que fa a la promoció del respecte, la inclusió, la convivència i el reconeixement de la diversitat. Les entrevistes evidencien una voluntat clara de construir una escola acollidora i inclusiva, on es transmetin valors relacionats amb la llibertat, el respecte i la igualtat, tant a través de les activitats com del llenguatge, les actituds i les relacions quotidianes. Tot i això, alguns sabers del model apareixen menys desenvolupats, especialment aquells relacionats amb la identificació i anàlisi crítica dels valors personals, familiars i socials i la seva influència en les relacions, el gènere i la sexualitat. Encara que a les entrevistes apareixen reflexions sobre el pes de la cultura i la societat o sobre els prejudicis socials, aquestes qüestions semblen abordar-se principalment a partir de situacions puntuals o converses espontànies, més que no pas des d'un treball sistemàtic i continuat.

Dimensió 3 del Model d'Educació Afectivosexual: Gènere

Tot i que alguns aspectes relacionats amb aquesta dimensió ja apareixen parcialment en l'anterior, aquesta dimensió del “gènere” aborda específicament els rols i els estereotips de gènere, les desigualtats entre infants, les expressions i les identitats de gènere i la influència de les normes socials i culturals en la manera de ser, relacionar-se i expressar-se (Model d'educació afectivosexual, 2025).

Les dades del qüestionari mostren una percepció positiva de l'alumnat respecte al treball de la igualtat de gènere dins l'escola. La majoria de l'alumnat afirma estar d'acord amb què al centre es parla sobre la igualtat de gènere i que ningú hauria de ser tractat diferent per ser com és, fet que evidencia que l'alumnat percep l'escola com un espai on es promouen valors d'igualtat i respecte envers la diversitat.

Les entrevistes també mostren que aquesta dimensió i el que aborda està present en les pràctiques educatives i discursos del centre. La referent explica que durant la setmana transversal, però també en el dia a dia, es van treballar aspectes relacionats amb els rols de gènere i els estereotips tradicionals, qüestionant idees com “per què les nenes han d'anar de rosa i els nens de blau” o “per què els nens no poden portar faldilla o pintar-se les ungles”. També es fa referència a contes com *I per què no?* o *La faldilla lila*, que permeten reflexionar sobre les expectatives socials associades al gènere i normalitzar expressions de gènere diverses. Aquestes actuacions connecten directament amb els sabers vinculats al qüestionament dels estereotips i rols de gènere tradicionals i a la promoció de la igualtat entre nens i nenes.

També apareix un treball relacionat amb la diversitat d'identitats i expressions de gènere. La referent explica que, davant d'infants que trenquen amb els estereotips tradicionals, l'escola procura oferir totes les possibilitats de joc i expressió sense judicis ni limitacions. En aquest sentit, comenta situacions d'infants que volen jugar a princeses, portar faldilles o pintar-se les

ungles, i afirma que l'objectiu és “normalitzar-ho” i permetre que “puguin ser el que vulguin”. Aquestes pràctiques s'alineen amb els sabers relacionats amb el reconeixement i respecte per la diversitat i les orientacions afectivosexuals, així com amb la construcció d'espais inclusius i lliures d'estereotips.

Les entrevistes també evidencien una reflexió sobre el llenguatge i les pràctiques institucionals del centre. La referent explica que s'ha intentat revisar la manera de parlar i d'escriure dins l'escola, incorporant termes com “alumnat”, “infants” o “nens i nenes” en lloc d'utilitzar únicament el masculí genèric. A més, comenta que els mateixos infants sovint assenyalen quan el llenguatge no és inclusiu, mostrant una sensibilització progressiva envers aquestes qüestions. Aquesta voluntat inclusiva també s'ha traslladat als documents, cartes i comunicacions del centre, intentant construir un espai “acollidor” on “ens hi cap tot aquí dins”.

En aquesta mateixa línia, la referent destaca la creació de la figura de “Carnestoltis”, un personatge pensat per evitar reproduir la idea tradicional de rei o reina del carnaval. Aquest tipus d'actuacions mostren una voluntat de revisar elements simbòlics i quotidians del centre des d'una perspectiva més inclusiva i oberta a la diversitat.

El conjunt de les dades mostra que l'escola treballa la dimensió de “gènere” de manera coherent amb els plantejaments del model, especialment pel que fa al qüestionament dels estereotips de gènere, la promoció de la igualtat i la creació d'espais inclusius i respectuosos amb la diversitat. Tot i això, alguns sabers del model apareixen menys desenvolupats, especialment aquells relacionats amb l'anàlisi crítica del sistema sexe-gènere, la reflexió sobre la influència dels mitjans i la cultura popular o la identificació de desigualtats i violències de gènere en diferents contextos. Encara que aquestes qüestions apareixen puntualment en activitats concretes o converses quotidianes, no es recullen evidències clares d'un treball sistemàtic i continuat sobre aquestes dimensions més estructurals i crítiques del gènere.

Dimensió 4 del Model d'Educació Afectivosexual: Propi cos

La dimensió de “propi cos” del model se centra en el coneixement i la valoració del cos, la comprensió dels canvis corporals al llarg del creixement i el desenvolupament d'una mirada positiva, respectuosa i lliure d'estigmes sobre la diversitat corporal (Model d'educació afectivosexual, 2025). A partir de les entrevistes realitzades a la docent i a la referent de l'educació sexoafectiva, s'observa que aquesta dimensió és una de les que apareix amb més naturalitat dins el dia a dia de l'escola, especialment a través de les tutories, els projectes de medi, l'educació física i diferents activitats específiques.

Les dades del qüestionari mostren que aquesta dimensió és present dins l'escola, tot i que amb una percepció menys elevada que en altres dimensions analitzades. El 90% de l'alumnat afirma estar d'acord o totalment d'acord amb què a l'escola aprenen sobre el seu cos i els canvis que es produeixen quan creixen, però es tracta d'un dels ítems amb percentatges més baixos del qüestionari.

Les entrevistes mostren que el coneixement del cos es treballa des de diferents espais educatius i adaptat a les diferents etapes evolutives. La referent explica que “a psicomotricitat amb els infants i a educació física amb els grans hi ha d’haver un coneixement del cos”, mentre que en els cursos superiors també es treballen els canvis corporals des d’una perspectiva més científica dins l’àrea de medi. Aquestes pràctiques connecten amb els sabers relacionats amb el coneixement i identificació de les parts del cos i amb l’exploració dels canvis corporals vinculats al creixement.

També es detecta un treball explícit sobre els canvis físics associats a la pubertat. La referent explica que durant la setmana transversal es van abordar aspectes com “per què ens surten els pits, perquè ens surt pèl, perquè n’hi ha que van més ràpid i d’altres més a poc a poc”, mentre que la docent assenyala que a 5è i 6è es treballen continguts relacionats amb el cicle menstrual, la higiene i la reproducció humana dins dels projectes. Aquestes actuacions s’alineen amb els sabers vinculats a la identificació dels signes de la pubertat i dels canvis corporals associats al creixement.

A més, les entrevistes mostren que en alguns espais també s’intenta abordar la sexualitat més enllà d’una perspectiva únicament reproductiva. La referent destaca la importància de poder parlar amb naturalitat de conceptes com el plaer o el desig, especialment tenint en compte que molts infants ja experimenten canvis corporals i curiositats relacionades amb el propi cos abans de l’adolescència. En aquesta línia, la docent també explica una activitat anomenada “la bossa vermella”, una proposta que circulava per les cases de l’alumnat de 6è i que contenia diferents materials relacionats amb la salut sexual i corporal, com preservatius, compreses o un DIU, amb l’objectiu d’apropar aquests continguts tant a l’alumnat com a les famílies des d’una mirada naturalitzada i educativa.

Les entrevistes també evidencien una voluntat de normalitzar el coneixement del cos i utilitzar un llenguatge clar i no estigmatitzat. Tant la docent com la referent remarquen la importància de dir les parts del cos “pel seu nom”, utilitzant paraules com “penis” o “vulva” en lloc d’eufemismes. Aquesta decisió, compartida per l’equip directiu, mostra una voluntat de promoure una relació natural i respectuosa amb el propi cos.

Un altre aspecte destacat és el treball relacionat amb la masturbació i l’exploració corporal. La referent explica que aquestes situacions apareixen especialment amb els infants més petits i que l’escola intenta abordar-les des d’una mirada d’acompanyament i no de càstig o estigmatització. En aquest sentit, explica que es procura entendre el comportament de l’infant, parlar-ne amb naturalitat i establir límits relacionats amb el context i la intimitat, evitant transmetre la idea que es tracta d’alguna cosa “dolenta”. Durant la setmana transversal, a més, es van realitzar activitats específiques sobre el cos i la masturbació, fet que la referent valora molt positivament perquè “van sortir coses molt interessants amb l’alumnat”.

També apareixen pràctiques relacionades amb la construcció d’una imatge corporal positiva i amb el respecte a la diversitat física. La referent explica que, en activitats com educació física, es procura reflexionar sobre les diferents habilitats corporals sense caure en visions

essencialistes o discriminatòries infants, posant l'accent en què “cadascú té les seves habilitats”.

En conjunt, les dades mostren que l'escola treballa la dimensió de “propi cos” de manera força coherent amb els plantejaments del model, especialment pel que fa al coneixement del cos, la normalització dels canvis corporals i la promoció d'una mirada natural i respectuosa sobre el cos i el creixement. Tot i això, alguns sabers del model apareixen menys desenvolupats, especialment aquells vinculats a l'anàlisi crítica dels estàndards de bellesa, de la pressió estètica i de la influència de les normes socials i culturals en la percepció del propi cos. Encara que sí que apareixen algunes reflexions relacionades amb la cultura i els prejudicis socials, no es recullen evidències clares d'un treball sistemàtic i continuat sobre l'autoimatge o la influència social en la construcció de la percepció corporal.

Dimensió 5 del Model d'Educació Afectivosexual: Benestar i expressió d'afectes

La dimensió de “benestar i expressió d'afectes” del model se centra en entendre la sexualitat i l'afectivitat com una part natural de la vida humana, vinculada a les emocions, les relacions i el benestar emocional, així com la reflexió sobre la diversitat d'orientacions sexuals i la influència de les normes socials i culturals en la vivència de la sexualitat (Model d'educació afectivosexual, 2025).

Les entrevistes evidencien que el benestar emocional té una presència molt significativa dins el centre i que és considerat un dels valors principals de l'escola. La referent explica que “un dels nostres valors principals és el benestar emocional”, destacant la importància d'ajudar els infants a identificar, expressar i regular les seves emocions. En aquest sentit, l'educació emocional no es limita únicament a espais puntuals, sinó que, tal com afirma la referent, “és totes les hores, des que entres fins que surts de l'escola”. A nivell organitzatiu, el centre disposa d'una hora setmanal d'educació emocional i de sessions específiques dirigides per la psicòloga de l'escola. Tant la docent com la referent expliquen que aquestes sessions es duen a terme a través de contes, cartes, dinàmiques i situacions simulades que ajuden l'alumnat a identificar emocions, expressar-les i buscar estratègies de regulació emocional. Durant les entrevistes es mencionen diversos recursos com contes, el recurs NEMO (necessitat, emoció, motiu i objectiu), el “boca-orella”... A més, l'escola també disposa de diferents espais i materials orientats al benestar emocional, com els “racons de calma”, coixins, llibres, objectes sensorials o l’“ampolla de la calma”, pensats perquè l'alumnat pugui regular-se emocionalment. La referent també destaca que es procura entendre que “no tots els nens reaccionen de la mateixa manera”, fet que mostra una mirada respectuosa envers les diferents necessitats emocionals i formes d'autoregulació.

Tot i la forta presència del benestar dins l'escola, les entrevistes mostren que molts dels sabers específics que planteja aquesta dimensió apareixen poc de manera explícita. Aspectes relacionats amb la diversitat d'orientacions sexuals, la reflexió sobre les “primeres vegades”, la influència de factors culturals o religiosos en la sexualitat o el pensament crític envers la pornografia i les representacions socials de la sexualitat pràcticament no apareixen en els discursos de les entrevistades. Tot i això, aquesta absència també podria estar relacionada

amb el fet que aquests continguts no fossin identificats per les participants com a elements propis d'aquesta dimensió concreta del model, més que no pas amb una absència total de treball al centre.

Dimensió 6 del Model d'Educació Afectivosexual - Prevenció de violències

La dimensió de “prevenció de violències” del model se centra en la identificació de situacions de violència, l'aprenentatge dels límits i el consentiment, la protecció del propi cos i la prevenció de riscos tant en les relacions presencials com en els entorns digitals (Model d'educació afectivosexual, 2025).

Les dades del qüestionari mostren una percepció força positiva respecte al treball del respecte i dels límits dins l'escola, ja que la major part de l'alumnat considera que al centre aprenen a respectar els altres i a entendre que hi ha coses que es poden fer i d'altres que requereixen permís.

Les entrevistes evidencien que aquesta dimensió es treballa principalment a partir de situacions quotidianes, especialment en espais com els patis, les tutories o les sessions d'habilitats socioemocionals. Tant la docent com la referent expliquen que molts dels aprenentatges relacionats amb la violència, els conflictes o els límits apareixen quan es produeix alguna situació concreta entre l'alumnat i s'aprofita pedagògicament per reflexionar-hi col·lectivament. En aquest sentit, la referent afirma que “no només és la violència que hi pugui haver a nivell de parlar, sinó també física” i que aquestes situacions “es tracten molt en el moment i després intentes posar-ho d'exemple per poder-ho treballar després amb el gran grup”.

Un dels aspectes més presents en les entrevistes és el treball dels límits corporals i del consentiment. La referent destaca que cada vegada es dona més importància a “empoderar la persona” i transmetre idees com “el meu cos és meu, tu no ets ningú per tocar-me, mirar-me o dir-me coses que a mi no m'agraden”. En aquest sentit, explica situacions quotidianes com “Jo t'he donat permís perquè em toquis el cos? No? Doncs no me'l toquis, perquè no m'agrada”. La docent també fa referència a situacions vinculades als límits i la intimitat que apareixen en el dia a dia de l'escola, especialment després de conflictes o situacions viscudes al pati o a l'aula, afirmant que “van entenent que hi ha coses que poden fer, coses que no poden fer, coses que han de demanar permís”. Aquestes pràctiques connecten directament amb els sabers vinculats a l'afirmació del dret sobre el propi cos, la identificació de situacions inadequades i l'establiment de límits.

També apareixen estratègies relacionades amb la convivència i la gestió dels conflictes. La docent menciona l'existència d'una comissió de convivència encarregada de donar resposta a determinades situacions i afavorir la resolució dels conflictes dins el centre. Aquestes actuacions s'alineen amb els sabers vinculats al desenvolupament d'estratègies de resposta davant situacions de violència o malestar i a la recerca de suport en persones adultes referents.

El conjunt de les dades mostra que l'escola treballa aquesta dimensió especialment des d'una perspectiva relacional i preventiva, promovent el respecte, els límits i la resolució dialogada dels

conflictes. Tot i això, alguns sabers del model apareixen poc desenvolupats o no apareixen de manera explícita, especialment aquells relacionats amb les violències masclistes i LGBTI-fòbiques, les relacions de poder desiguals, els riscos digitals o la reflexió crítica sobre la pornografia i els missatges sexualitzats dels mitjans.

Dimensió 7 del Model d'Educació Afectivosexual - Salut sexual i reproductiva

La dimensió de “salut sexual i reproductiva” inclou aspectes relacionats amb la reproducció, l'autocura, la higiene, la salut sexual i la comprensió de la sexualitat des d'una perspectiva més àmplia que la funció reproductiva. Els resultats del qüestionari mostren una valoració positiva d'aquesta dimensió, ja que el 90% de l'alumnat es mostra d'acord o molt d'acord amb l'afirmació que a l'escola aprenen a cuidar el seu cos i la seva salut. Malgrat això, aquesta dimensió va més enllà de cuidar el cos i la salut.

Les entrevistes evidencien que alguns dels sabers vinculats a aquesta dimensió es treballen principalment a través dels projectes de medi, les tutories i diverses activitats específiques relacionades amb la salut. Tant la docent com la referent expliquen que a 5è i 6è es tracten continguts relacionats amb el cicle menstrual, la higiene, la reproducció humana i els canvis corporals associats al creixement. A més, la referent destaca la participació del centre en programes com “Infadimed”, així com la realització de xerrades i activitats sobre alimentació saludable, vacunació, salut bucodental i cura del cos.

Com ja s'ha comentat en la dimensió de “propri cos”, un dels recursos més destacats és la bossa vermella, una proposta adreçada a l'alumnat de 6è que circula per les cases de l'alumnat i que conté materials reals com preservatius, compreses o un DIU, amb l'objectiu de promoure el diàleg i la informació sobre salut sexual des d'una perspectiva naturalitzada. També es posa èmfasi en la utilització d'un llenguatge clar i rigorós per referir-se a les parts del cos, utilitzant termes com penis i vulva en lloc d'eufemismes.

Les dades també mostren alguns intents d'abordar la sexualitat més enllà de la reproducció. La docent explica que durant la setmana transversal es van treballar conceptes com el desig i el plaer, mentre que la referent defensa la necessitat de parlar d'aquests aspectes perquè molts infants experimenten canvis corporals i curiositats relacionades amb el propi cos abans de l'adolescència.

Tot i això, les evidències recollides indiquen que aquesta és una de les dimensions menys desenvolupades en comparació amb les anteriors. La major part de les pràctiques identificades se centren en aspectes d'higiene, salut i reproducció, mentre que apareixen poques referències als sabers relacionats amb la sexualitat com a experiència multidimensional, la presa de decisions informades, les infeccions de transmissió sexual, els drets sexuals i reproductius o la desmitificació de determinades creences sobre la sexualitat. És possible que alguns d'aquests continguts es treballin de manera puntual, però no s'han recollit evidències suficients que permetin afirmar que formen part d'un abordatge sistemàtic dins de l'escola.

Elements metodològics i organitzatius de la proposta

L'anàlisi de les dades permet identificar diversos elements metodològics i organitzatius que caracteritzen el desenvolupament de la proposta d'educació sexual integral a l'escola. Les dades mostren una aposta per metodologies participatives i contextualitzades, una especial rellevància dels vincles i de l'acompanyament emocional, així com la implicació de diferents agents de la comunitat educativa.

Pel que fa als aspectes metodològics, les entrevistes evidencien una tendència a treballar l'educació afectivosexual, tal i com es nombra la temàtica a l'escola, a partir de les experiències i situacions que emergeixen en la quotidianitat. La docent explica que "sobretot sempre parteixo de coses que han passat a l'aula i llavors en parlem", mentre que la coordinadora assenyala que moltes qüestions "les resolts en el moment". Les dades també mostren l'ús de recursos diversos, com contes, llibres, debats, tallers o activitats vivencials. En aquest sentit, la docent afirma que "sempre parteixo de contes jo amb els nens, per treballar totes les dimensions", mentre que la coordinadora destaca que "fem xerrades, debats... tenim molta literatura". Aquesta aposta metodològica també queda recollida a la diagnosi del projecte Coeduca't, que defensa metodologies participatives, cooperatives i vinculades a situacions reals d'aprenentatge.

Les dades mostren la importància dels vincles i de l'acompanyament emocional dins la proposta educativa. Les tutories, les tutories individuals i els tallers d'habilitats socioemocionals apareixen com a espais habituals per treballar aspectes relacionats amb les emocions, les relacions i la convivència. En aquest sentit, la coordinadora explica que l'alumnat "té aquest referent mestre on poden anar a trucar a la porta i dir «necessito ajuda»". També destaca el paper de la psicòloga del centre, que desenvolupa un treball específic d'habilitats socioemocionals.

Pel que fa als aspectes organitzatius, les entrevistes mostren que la proposta ha estat impulsada principalment a partir de processos de formació i reflexió desenvolupats arran de la formació i diagnosi del projecte Coeduca't. Tant les entrevistes com la documentació evidencien la importància de la diagnosi elaborada després de la formació, a partir de la qual es van impulsar diferents actuacions, com la setmana transversal dedicada a l'educació afectivosexual. També, la coordinadora destaca el paper de la comissió de convivència on s'aborden aspectes relacionats amb la temàtica.

Així i tot, les dades també evidencien que la implicació del professorat no és homogènia i que moltes de les actuacions depenen del lideratge d'algunes persones concretes. En paraules de la coordinadora, "sempre hi ha gent que liderem unes coses i d'altres que en lideren unes altres. I entre uns i altres tirem amunt". També assenyala la necessitat de continuar avançant en la formació docent i en la construcció d'una línia compartida de centre, afirmant que cal "crear una línia d'escola relacionada amb la temàtica, realment ordenada i amb criteri". En aquesta mateixa línia, reconeix que, tot i disposar "d'un banc de recursos superguai", "no ho hem sabut sistematitzar".

Finalment, les dades mostren la participació de diferents agents de la comunitat educativa en el desenvolupament de la proposta. Tant la coordinadora com la docent destaquen el paper de les famílies, de l'AFA i de professionals externs en algunes de les activitats desenvolupades. En aquest sentit, la coordinadora afirma que “el paper és clau, però juntament amb les famílies”, evidenciant la importància atribuïda al treball compartit entre escola i comunitat educativa. Les entrevistes també recullen la realització de xerrades, activitats conjuntes i col·laboracions amb agents externs.

En conjunt, les dades mostren una proposta caracteritzada per l'ús de metodologies participatives i contextualitzades, la importància dels vincles i de l'acompanyament emocional, així com la implicació de diferents agents de la comunitat educativa. Al mateix temps, s'identifica la necessitat de continuar avançant en la coordinació docent, la formació del professorat i la sistematització dels recursos i actuacions desenvolupades per consolidar una línia d'escola més coherent i compartida en relació amb l'educació sexual integral.

Necessitats, limitacions i dificultats detectades

Malgrat els elements positius identificats en els apartats anteriors, les dades també permeten detectar diverses necessitats, limitacions i dificultats. Aquestes, es vinculen principalment amb la manca d'una línia compartida, les diferències en la formació i implicació del professorat, les limitacions de temps i continuïtat de les actuacions, així com la resistència i tabús al voltant de la temàtica per part d'algunes famílies i professorat.

Una de les dificultats que apareix amb més força en les entrevistes és la manca d'una estructura compartida que permeti donar coherència i continuïtat al treball de l'educació sexual integral. Tot i la presència d'iniciatives, recursos i actuacions específiques, la coordinadora assenyala la necessitat de “crear una línia d'escola relacionada amb la temàtica, realment ordenada i amb criteri”, reconeixent que “sí que forma part del nostre dia a dia a l'escola, però amb una línia molt poc concreta”. En aquesta mateixa línia, també afirma que, malgrat disposar “d'un banc de recursos superguai”, “no ho hem sabut sistematitzar”. Aquestes aportacions suggereixen que moltes de les actuacions desenvolupades depenen encara de la iniciativa individual d'alguns professionals i no sempre s'articulen dins d'un plantejament global compartit per tot el centre.

Relacionat amb l'anterior qüestió, les dades també evidencien dificultats vinculades a la implicació i formació del professorat. La coordinadora destaca que “cadascú està en el moment en què està” i explica que, davant d'aquesta realitat, “sempre hi ha gent que liderem unes coses i d'altres que en lideren unes altres. I entre uns i altres tirem amunt”. Aquestes aportacions mostren que la sensibilitat, la predisposició i la formació respecte a l'educació sexual integral no són homogènies entre les diferents persones del claustre, fet que pot influir en el grau d'implementació de la proposta. En aquest sentit, la mateixa entrevistada identifica la formació docent com una de les principals necessitats de futur.

Una altra limitació recurrent és la dificultat de mantenir en el temps algunes de les actuacions impulsades pel centre. Tant les entrevistes com l'anàlisi documental mostren que la participació

en el programa Coeduca't i la diagnosi posterior van generar processos de reflexió i iniciatives significatives, com la setmana transversal dedicada a l'educació afectivosexual. Tanmateix, la coordinadora reconeix que "falten hores. Tenim molts fronts oberts" i explica que, després d'aquestes actuacions, "vam concentrar molt, molt, molt, va quedar tot el material, i després ha quedat tot més diluït". Aquestes afirmacions evidencien les dificultats per garantir la continuïtat i sostenibilitat de determinades accions més enllà de moments o projectes puntuals.

Les entrevistes també posen de manifest l'existència de resistències i tabús al voltant de l'educació sexual integral. En aquest sentit, la coordinadora reconeix que "nosaltres encara tenim molts prejudicis, encara ens costa entendre o veure que les coses són normalitzades", evidenciant que els imaginaris i experiències personals dels adults continuen condicionant la manera com s'aborden determinades qüestions. Aquestes resistències també apareixen en algunes famílies. Segons explica, durant algunes activitats hi havia famílies que afirmaven que "si parlem d'això, el meu fill no vindrà", mentre que en altres casos es percebia preocupació davant dels continguts que es podien tractar. La mateixa coordinadora resumeix aquesta realitat afirmant que conviuen "famílies que estan molt preparades i famílies que estan esgarriades pel que es pugui parlar". Aquestes situacions evidencien la diversitat de posicionaments existents dins la comunitat educativa i la necessitat de continuar generant espais de diàleg i sensibilització.

Finalment, l'anàlisi realitzada a partir del Model d'educació afectivosexual mostra que les diferents dimensions no tenen la mateixa presència dins la proposta educativa del centre.

En conclusió, les dades mostren que el centre disposa d'una base sòlida i d'una clara voluntat de desenvolupar una proposta d'educació sexual integral efectiva. No obstant això, també evidencien la necessitat de continuar avançant en la formació docent, la coordinació interna, la sistematització dels recursos i la consolidació d'una línia d'escola compartida que permeti garantir una implementació més transversal, continuada i equilibrada de totes les dimensions del model.

6. DISCUSSIÓ

1. La necessitat de consolidar una línia d'escola en educació sexual integral

Els resultats mostren que l'escola analitzada, l'Escola Mowgli, presenta una clara voluntat d'incorporar l'educació sexual integral dins les pràctiques educatives del centre. Aquesta voluntat es reflecteix en actuacions com l'elaboració de la diagnosi sobre educació afectivosexual en el marc del projecte Coeduca't, la creació d'eixos de continguts a treballar per cursos, la realització de la setmana transversal dedicada a la temàtica, les xerrades amb famílies i alumnat... No obstant això, els resultats també mostren que aquesta voluntat no sempre es tradueix en una implementació plenament transversal i sistemàtica. Tot i la presència d'actuacions i recursos diversos, bona part de les iniciatives continuen depenent de la implicació i motivació de només algunes persones. Això coincideix amb les aportacions de la Fundació Bofill (2024), que assenyalen que l'educació sexual integral no pot limitar-se a

activitats puntuals, sinó que ha d'integrar-se de manera continuada en la vida del centre. En la mateixa línia, la UNESCO (2018) i el Model d'educació afectivosexual (2025) defensen una implementació progressiva, transversal i equilibrada de totes les dimensions que conformen l'educació sexual integral.

Des d'aquesta perspectiva, es pot afirmar que el centre ha iniciat un camí significatiu cap a aquesta concepció integral de l'educació sexual, tot i que els resultats també evidencien que algunes iniciatives impulsades no han tingut una continuïtat sostinguda en el temps i que encara manca una estructura compartida que garanteixi la seva consolidació.

Per aquest motiu, una de les principals línies de millora que emergeix de la recerca és la consolidació d'una línia d'escola compartida en educació sexual integral. Més que incorporar noves activitats, els resultats suggereixen la necessitat de coordinar, sistematitzar i donar continuïtat a moltes de les pràctiques que ja existeixen, establint objectius comuns, criteris pedagògics compartits i una progressió clara dels continguts al llarg de l'escolaritat.

En aquest sentit, es proposa la creació d'una comissió específica d'educació sexual integral dins la comissió de convivència del centre. Aquesta comissió podria encarregar-se d'abordar, coordinar i avaluar les actuacions relacionades amb l'educació sexual integral, vetllant per la implementació de la línia d'escola en aquesta temàtica. Així mateix, contribuiria a donar més valor, importància i reconeixement a la proposta, alhora que n'afavoriria la sistematització i la continuïtat al llarg del temps.

2. Aportacions de les pedagogies feministes a la millora de la proposta

Els resultats mostren que moltes de les pràctiques desenvolupades al centre s'alineen amb alguns dels principis de les pedagogies feministes. Les tutories, els tallers d'habilitats socioemocionals, l'acompanyament individualitzat de l'alumnat o les activitats entre padrins i fillols evidencien una especial atenció als vincles, les emocions i el benestar de les persones. També el fet de partir de situacions reals que emergeixen en la quotidianitat de l'aula o de promoure espais de diàleg i reflexió compartida s'aproxima a metodologies participatives i contextualitzades.

Aquestes pràctiques coincideixen amb els plantejaments de les pedagogies feministes, que situen les cures, els vincles i el benestar de les persones com a elements centrals de l'acció educativa (Martínez Martín, 2016). Així mateix, aquestes pedagogies qüestionen els models educatius basats en la transmissió unidireccional del coneixement i proposen metodologies més participatives, reflexives i transformadores, en les quals l'alumnat assumeix un paper actiu en la construcció dels seus aprenentatges.

Des d'aquesta perspectiva, els resultats suggereixen que una possible línia de millora seria reforçar encara més la participació de l'alumnat en el desenvolupament de la proposta d'educació sexual integral. Tot i que el centre ja incorpora metodologies participatives, es podria avançar cap a espais més estables que permetessin recollir les inquietuds, interessos i necessitats dels infants, fent-los partícips de la identificació de temes i de la construcció

d'algunes activitats o projectes relacionats amb l'educació sexual integral. Sobretot, aquells que no es treballen explícitament en altres espais com: orientacions sexuals, la pornografia, els missatges de les xarxes socials i els mitjans de comunicació, etc.

També, les pedagogies feministes destaquen la importància de generar espais educatius segurs, inclusivament i basats en relacions més horitzontals (Martínez Martín, 2016; UNESCO, 2018). En aquest sentit, es considera rellevant continuar potenciant els espais de tutoria, educació emocional i convivència ja existents al centre, pràctiques que promouen el diàleg, l'escolta activa i la participació de l'alumnat.

3. La formació i la coordinació docent

Els resultats mostren que la implicació del professorat ha estat un element clau en el desenvolupament de la proposta d'educació sexual integral del centre. Moltes de les actuacions identificades han estat impulsades per persones sensibilitzades amb la temàtica. Tanmateix, les dades també evidencien que aquesta implicació no és homogènia entre tots els membres del claustre i que existeixen diferents nivells de formació, interès i seguretat a l'hora d'abordar aquests continguts.

Aquesta situació coincideix amb les aportacions de la literatura, que assenyalen la formació docent com un dels factors determinants per a la implementació efectiva de l'educació sexual integral. Tant la UNESCO (2018) com el Model d'educació afectivosexual (2025) destaquen la necessitat que els professionals disposin dels coneixements, recursos i eines pedagògiques necessàries per abordar la sexualitat des d'una perspectiva integral, adaptada a les necessitats de l'alumnat.

En aquest sentit, una de les principals línies de millora identificades és la promoció d'espais de formació i reflexió compartida per al professorat. Més enllà de proporcionar continguts específics, aquests espais podrien afavorir la revisió de creences, prejudicis i inseguretats que sovint condicionen la manera com s'aborden determinades qüestions relacionades amb la sexualitat, el gènere o la diversitat.

També, es posa de manifest en l'apartat anterior la importància de reforçar la coordinació docent per garantir la continuïtat i coherència de la proposta educativa. Com ja s'ha dit en "la necessitat de consolidar una línia d'escola en educació sexual integral", la creació d'una comissió d'educació sexual podria contribuir a consolidar aquesta mirada més compartida.

4. Propostes de millora a partir del Model d'educació afectivosexual

L'anàlisi realitzada a partir del Model d'educació afectivosexual mostra que el centre treballa continguts vinculats a totes les dimensions del model. Tot i això, els resultats també evidencien una presència desigual d'alguns sabers i continguts, fet que planteja oportunitats de millora per avançar cap a una implementació més integral de l'educació sexual integral.

Pel que fa a la dimensió de relacions i comunicació, es proposa reforçar continguts relacionats amb el pensament crític davant els missatges sobre les relacions afectives i sexuals als mitjans

de comunicació i xarxes socials, així com la identificació de relacions desiguals o no saludables.

En relació amb la dimensió de drets i valors, es podria aprofundir en el coneixement i exercici dels drets sexuals i reproductius, així com en la reflexió sobre les discriminacions i desigualtats que poden afectar diferents col·lectius.

Respecte a la dimensió de gènere, tot i el treball dels estereotips i la igualtat de gènere, es detecta una menor presència de continguts vinculats a les identitats i expressions de gènere, les masculinitats i les desigualtats estructurals de gènere.

Pel que fa a la dimensió del propi cos, es proposa ampliar el treball relacionat amb la diversitat corporal, la construcció de la imatge corporal i la influència dels ideals estètics en la societat.

En la dimensió de benestar i expressió d'afectes, els resultats mostren una presència significativa de continguts relacionats amb les emocions i els vincles. Tot i així, es podria aprofundir en la diversitat d'experiències afectives i sexuals, així com en el desenvolupament d'habilitats per expressar necessitats, límits i emocions de manera assertiva.

En relació amb la prevenció de violències, es considera necessari continuar reforçant aspectes vinculats al consentiment, la detecció de conductes abusives i les violències que es produeixen en entorns digitals.

Finalment, en la dimensió de salut sexual i reproductiva, es considera rellevant incorporar continguts relacionats amb els drets sexuals i reproductius, les orientacions sexuals, l'accés a informació fiable sobre sexualitat i el desenvolupament d'una mirada crítica davant la pornografia.

Aquestes línies de millora no impliquen incorporar noves dimensions a la proposta educativa, sinó aprofundir en alguns dels sabers i continguts recollits pel Model d'educació afectivosexual que actualment tenen una presència menor, contribuint així a una implementació més integral de l'educació sexual a l'etapa de primària.

7. CONCLUSIONS

Aquest treball ha permès assolir els objectius plantejats inicialment. La revisió del marc conceptual, normatiu i curricular ha posat de manifest la importància de l'educació sexual integral com a part fonamental de l'educació de la infància i la necessitat d'incorporar-la de manera transversal als centres educatius. D'altra banda, l'anàlisi del centre educatiu ha permès conèixer com s'està treballant aquesta temàtica en la pràctica, identificar fortaleeses i detectar aspectes susceptibles de millora. A partir d'aquesta anàlisi, s'han elaborat propostes alineades amb el Model d'educació afectivosexual i amb les aportacions de les pedagogies feministes, amb la voluntat d'afavorir una implementació més transversal, participativa i transformadora de l'educació sexual integral.

Pel que fa a les limitacions de la recerca, cal destacar que, en tractar-se d'un estudi de cas, el nombre de participants ha estat reduït. Hauria estat interessant incorporar altres membres de la comunitat educativa, com famílies, equip directiu o més docents, així com incloure l'etapa d'educació infantil per obtenir una visió més completa del recorregut educatiu de l'alumnat. Igualment, ampliar la participació de l'alumnat i reformular algunes preguntes del qüestionari hauria permès obtenir informació més específica i enriquir els resultats.

De cara a futures investigacions, seria interessant ampliar l'estudi a altres centres educatius i etapes escolars per comparar experiències i aprofundir en els factors que afavoreixen la implementació de l'educació sexual integral. En conjunt, aquest treball posa en relleu la necessitat de continuar impulsant propostes d'educació sexual integral a les escoles i contribueix a la reflexió sobre com integrar-les de manera coherent amb els drets, les necessitats i el benestar de l'alumnat.

7.1. Reflexió sobre les competències assolides

El desenvolupament d'aquest treball m'ha permès consolidar competències vinculades a la investigació educativa, passant de la comprensió teòrica dels mètodes de recerca a la seva aplicació pràctica. En aquest procés, he aprofundit en la revisió bibliogràfica, el disseny d'instruments de recollida de dades i l'anàlisi crítica de la informació obtinguda.

A més, m'ha ajudat a desenvolupar una mirada més reflexiva sobre la realitat educativa i a comprendre la investigació com una eina per identificar necessitats, analitzar pràctiques educatives i proposar millores contextualitzades. També m'ha permès ampliar els meus coneixements sobre l'educació sexual integral i reflexionar sobre el paper de l'escola en la seva promoció.

Finalment, la realització del TFG ha contribuït al desenvolupament de competències de caràcter més transversals com l'autonomia, l'organització, la planificació, la gestió del temps i el pensament crític.

8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Agud-Morell, I., & Breull-Arancibia, V. (2023). Presentació: Educació i gènere: experiències des de les pedagogies feministes en el camp de l'educació. *Educar*, 59(1), 7–11. <https://doi.org/10.5565/rev/educar.1702>
- Cabrera-Fajardo, D. P. (2022). Educación sexual integral en la escuela. *Revista UNIMAR*, 40(1), 136–151. <https://doi.org/10.31948/Rev.unimar/unimar40-1-art7>
- Coordinadora de Comissions de Gènere, Coeducació i Feminismes de les Escoles Públiques de Gràcia. (2019). *Programa d'educació afectivo-sexual adreçat a les escoles d'infantil i primària públiques del districte de Gràcia*. https://www.escolesfeministes.org/wp-content/uploads/2019/06/ProgramaEducacioAfectivoSexual_CoordinadoraGracia.pdf
- Decret 21/2023, de 7 de febrer, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil. (2023). Generalitat de Catalunya. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/d/2023/02/07/21>
- Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica. (2022). Generalitat de Catalunya. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/d/2022/09/27/175>
- Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. (2019). *Coeduca't*. <https://educacio.gencat.cat/ca/arees-actuacio/centres-serveis-educatius/projectes-educatius/infantil-primaria-secundaria-batxillerat/coeducat/>
- Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. (2020). *Programa Coeduca't: Orientacions per a l'educació afectivosexual. Educació primària (cicle superior)*. <https://salutsexual.sidastudi.org/resources/inmagic-img/DD76410.pdf>
- Durán, M. M. (2012). El estudio de caso en la investigación cualitativa. *Revista Nacional de Administración*, 3(1), 121–134. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=8703374>
- Escola Mowgli. *Escola Mowgli*. <https://escolamowgli.cat/>
- García-Vázquez, M., Pérez-Jorge, D., & Rodríguez-Jiménez, M. C. (2023). Educación sexual integral en la escuela. *Revista de Investigación Educativa*, 41(1), 73–90. <https://doi.org/10.6018/rie.486451>
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació i Departament d'Igualtat i Feminismes. (2024). *Educació sexual integral: Anàlisi del marc teòric i legislatiu. Experiències internacionals i nacionals*. https://igualtat.gencat.cat/web/.content/Ambits/dones-equitat/educacio-sex/educacio_sexual_integral.pdf

- Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació i Formació Professional. (2025). *Model d'educació afectivosexual: Consulta pública*. <https://participa.gencat.cat>
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació i Formació Professional. (s. d.). *Procés participatiu sobre el model d'educació afectivosexual*. <https://participa.gencat.cat/processes/EducacioAfectivosexual>
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Igualtat i Feminismes. (2024). *Estratègia d'implementació del nou model d'educació sexual integral a Catalunya*. https://igualtat.gencat.cat/web/.content/Ambits/dones-equitat/educacio-sex/estrategia_di_mplementacio_nou_model_deducacio_sexual_integral.pdf
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Igualtat i Feminismes. (s. d.). *Preguntes freqüents sobre educació sexual integral*. <https://igualtat.gencat.cat/ca/ambits-dactuacio/drets-sexuals-reproductius/educacio-sexual-integral/preguntes-frequeents/>
- Hernández Sampieri, R., Fernández Collado, C., & Baptista Lucio, M. del P. (2010). *Metodología de la investigación* (5.ª ed.). McGraw-Hill Interamericana. <https://www.freelibros.org>
- Llei 11/2014, del 10 d'octubre, de drets de les persones lesbianes, gais, bisexuals, trans i intersexuals i per a erradicar l'LGBTI-fòbia. (2014). Parlament de Catalunya. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/l/2014/10/10/11>
- Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació. (2009). Parlament de Catalunya. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/l/2009/07/10/12>
- Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència. (2010). Parlament de Catalunya. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/l/2010/05/27/14>
- Llei 17/2020, del 22 de desembre, de modificació de la Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista. (2020). Parlament de Catalunya. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/l/2020/12/22/17>
- Llei 19/2020, del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació. (2020). Parlament de Catalunya. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/l/2020/12/30/19>
- Martínez Martín, I. (2016). Construcción de una pedagogía feminista para una ciudadanía transformadora y contra-hegemónica. *Foro de Educación*, 14(20), 129-151. doi: <http://dx.doi.org/10.14516/fde.2016.014.020.008>
- Megias Green, Y. (2024). *Educació sobre sexualitat i afectivitat amb infants: Anàlisi integral centrada en l'EIS dels centres públics d'educació primària catalans* (Treball de fi de grau, Universitat de Barcelona). <https://hdl.handle.net/2445/216248>

Plataforma per l'Educació Sexual Feminista. (2025, 21 d'octubre). *Comunicat de la Plataforma per l'Educació Sexual Feminista*.

Ramírez Monsalve, E. (2009). La investigación educativa. *Comunicación, Cultura y Política*, 1(1), 23–39. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=8703374>

Rangel Bernal, L. (2024). La educación sexual integral en el marco de los derechos humanos. En N. Gutiérrez Hernández (Coord.), *Lineamientos, problemáticas y desafíos de la educación contemporánea en México* (pp. 89–101). Paradoja Editores. <http://ricaxcan.uaz.edu.mx/jspui/bitstream/20.500.11845/3714/1/2024.%20Libro%20Lineamientos%20problem%C3%A1ticas%20y%20desaf%C3%ADos%20de%20la%20educaci%C3%B3n%20contempor%C3%A1nea.pdf>

Rom Salvador, M. (2021, 23 de novembre). *L'educació sexual i afectiva no és saber posar un preservatiu*. Fundació Bofill. <https://fundaciobofill.cat/blog/educacio-sexual-afectiva-saber-posar-preservatiu>

UNESCO. (2014). *Educación integral de la sexualidad: Conceptos, enfoques y competencias*. Oficina Regional de Educación para América Latina y el Caribe (OREALC/UNESCO Santiago). <https://salutsexual.sidastudi.org/resources/inmagic-img/DD76410.pdf>

UNESCO. (2018). *Orientaciones técnicas internacionales sobre educación en sexualidad: Un enfoque basado en la evidencia*. UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000260770>

9. ANNEXOS

9.1. ANNEX 1: Preocupacions de la Plataforma per l'Educació Sexual Feminista

Aquest annex recull una síntesi de les principals preocupacions expressades per la Plataforma per l'Educació Sexual Feminista (2025) arran de la reobertura del procés de consulta pública del Model d'educació afectivosexual. L'objectiu és complementar la informació presentada al marc teòric i facilitar la consulta dels aspectes més rellevants del debat sobre la seva implementació.

- **La irresponsabilitat i dilació en la implementació del model d'educació sexual aprovat.** Segons el comunicat (2025), la plataforma considera que la reobertura d'una nova consulta pública suposa un retard injustificat en el desplegament del marc legislatiu vigent en matèria d'educació sexual. En aquest sentit, es qüestiona la legitimitat del nou procés participatiu, que, segons la plataforma, no presenta les mateixes garanties de rigor estadístic, acadèmic i científic que el procés anterior. El comunicat defensa que el model ja havia estat elaborat a partir d'un procés participatiu desenvolupat durant tres anys, en el qual van participar més de 900 famílies, més de 600 docents i 160 infants i adolescents, així com diverses entitats especialitzades del tercer sector. Aquest procés és presentat com un treball de consens basat en criteris de rigor metodològic, transparència i inclusió, i per aquest motiu la plataforma reclama que es doni continuïtat a la seva implementació com a base d'una política pública d'educació sexual coherent amb la normativa vigent i amb l'evidència científica.
- **La necessitat d'un model basat en l'evidència científica i en una perspectiva de drets.** En el comunicat de la plataforma (2025) també es reivindica que l'educació sexual ha de fonamentar-se en l'evidència científica i en les recomanacions d'organismes internacionals com la UNESCO. En aquest sentit, es defensa que l'educació sexual ha de situar infants i adolescents al centre del procés educatiu, reconeixent-los com a subjectes de drets i de coneixement, i no com a receptors passius d'un discurs adultocèntric que invisibilitza les seves experiències i necessitats. Així mateix, es reclama que el model es basi en una perspectiva de drets humans, de gènere i de diversitat, amb l'objectiu de garantir una educació sexual que promogui la llibertat, la igualtat i el benestar de tot l'alumnat.
- **El reconeixement del model com a proposta d'educació sexual integral.** En el comunicat (2025) també es reivindica que el model s'ha d'entendre com una proposta d'educació sexual integral i no d'educació afectivosexual, ja que aborda la sexualitat des de múltiples dimensions i no únicament des d'una perspectiva biomèdica o centrada en la prevenció de riscos. Haver incorporat continguts relacionats amb el consentiment, l'afectivitat, els models relacionals positius i la dimensió històrica i social dels moviments que han lluitat contra les violències envers les dones i les persones LGTBIQ+ és

imprescindible per construir entorns educatius segurs, lliures de violències i respectuosos amb la diversitat d'identitats i expressions, i es considera que el silenci o la manca d'educació en aquest àmbit pot contribuir a perpetuar situacions de violència, abusos i discursos de discriminació.

- **El reconeixement del treball de les professionals expertes i dels processos col·lectius desenvolupats.** En el comunicat també es reivindica la tasca de les professionals i entitats que des de fa anys impulsen l'educació sexual des de perspectives feministes i de coeducació. En aquest sentit, es reclama que el Departament d'Educació i Formació Professional reconegui aquest treball i doni continuïtat als processos col·lectius ja realitzats, que segons la plataforma han estat desenvolupats amb criteris de rigor, compromís i participació de diferents actors de la comunitat educativa (Comunicat de la Plataforma per l'Educació Sexual Feminista, 2025).

9.2. ANNEX 2: Taules de síntesi de les dimensions del model d'educació afectivosexual

Taula 3

DIMENSIÓ 1: RELACIONS I COMUNICACIÓ		
Educació infantil		
Objectius	Promoure el coneixement del propi cos, les emocions i els canvis que formen part de la vida quotidiana en l'entorn familiar i escolar. Identificar persones adultes referents en espais com l'escola, la família o les amistats i establir-hi una comunicació oberta, sincera i respectuosa, sense tabús ni secrets. Reconèixer i expressar les pròpies emocions d'acord amb les necessitats i els contextos. Identificar els propis límits i necessitats i desenvolupar estratègies per comunicar-los de manera assertiva en les relacions amb altres infants i persones adultes. Reconèixer la diversitat de l'entorn (cultural, de gènere, de sexualitats i altres característiques) promovent el respecte i la convivència a l'aula i a la comunitat.	
Sabers	Etapa 0-3	- Establiment de vincles positius i respectuosos. - Reconeixement i expressió de les pròpies emocions, necessitats i interessos. - Comprensió dels altres a través de la interpretació de missatges verbals i no verbals. - Valoració de la diversitat social i cultural.
	Etapa 3-6	- Construcció de relacions afectives i comunicatives positives. - Identificació i expressió d'emocions, necessitats i desitjos. - Reconeixement de la família com a nucli central, identificant la diversitat. - Desenvolupament de la sobirania corporal i dels límits personals. - Valoració de la diversitat familiar, sexual, cultural i

		lingüística.
Educació primària		
Objectius	Promoure relacions igualitàries i respectuoses, sense estereotips de gènere, de diversitat familiar i d'amistats, i fomentant actituds de convivència, empatia i respecte. Desenvolupar el pensament crític i els criteris propis per a la presa de decisions individuals, afavorint la reflexió sobre els valors personals i sobre l'impacte de les amistats, els mitjans de comunicació i l'entorn en les pròpies decisions. Identificar les fonts d'informació fiables per entendre el propi cos, les relacions, i els sentiments, aprenent a seleccionar referents que proporcionin informació clara i segura. Desenvolupar estratègies per fer preguntes sobre sentiments, el propi cos, la sexualitat i l'afectivitat a persones adultes referents amb qui parlar sense tabús ni judicis i amb les quals no tenir secrets.	
Sabers	C. Inicial	- Reconeixement i respecte per la diversitat familiar, d'amistats i formes de convivència. - Desenvolupament de l'empatia, el bon tracte i la convivència positiva. - Desenvolupament del pensament crític davant missatges dels mitjans sobre relacions i gènere. - Identificació de persones adultes referents, a quipoder preguntar sobre emocions, el propi cos, la sexualitat i l'afectivitat.
	C. Mitjà	- Reconeixement de la diversitat familiar i relacional. - Foment de la igualtat i el respecte en les relacions. - Desenvolupament de l'assertivitat i la presa de decisions informades. - Pensament crític davant els mitjans i la desinformació. - Construcció de vincles de confiança amb persones adultes referents.
	C. Superior	- Reconeixement de la diversitat de valors familiars i expressions d'afecte.

		- Foment de relacions igualitàries i empàtiques. - Identificació de relacions perjudicials i situacions de discriminació. - Pensament crític i accés responsable a la informació sobre el propi cos, relacions i diversitat.
Educació secundària		
Objectius	Fomentar relacions basades en el respecte, la igualtat i l'empatia, identificant conductes que promouen el benestar i evitant interaccions perjudicials o abusives. Desenvolupar habilitats per expressar límits i gestionar situacions no desitjades, de manera autònoma i informada, incloent-hi el rebuig de relacions desiguals, la gestió de conflictes i la resolució de malentesos. Comprendre les emocions i expressions de l'amor i l'atracció, reconeixent-ne la diversitat i distingint entre estimar i acceptar imposicions. Analitzar les relacions de poder i els riscos associats a dinàmiques abusives, de manera autònoma i informada, incloent el consum d'alcohol o drogues i el seu impacte en el consentiment i la igualtat. Promoure la presa de decisions informades en salut sexual i relacions, mitjançant la comunicació clara (verbal i no verbal) i la responsabilitat envers les pròpies necessitats i les dels altres.	
Sabers	1r i 2n d'ESO	- Desenvolupament d'habilitats de comunicació assertiva i gestió emocional. - Comprensió i aplicació del consentiment en contextos diversos. - Anàlisi crítica del concepte d'amor romàntic i de les relacions de poder. - Identificació d'influències negatives i pressions de grup. - Promoció d'una convivència saludable mitjançant la resolució de conflictes i la presa de decisions informades sobre la salut sexual i afectiva.
	3r i 4t d'ESO	- Foment del lideratge positiu, l'empatia i la convivència. - Anàlisi de les relacions de poder i les seves

		manifestacions quotidianes.
		- Construcció de narratives alternatives a l'amor romàntic tradicional.
		- Presa de decisions informades en relacions personals i sexuals.
		- Desenvolupament d'habilitats de comunicació clara i assertiva.

Nota. Elaboració pròpia a partir de Model d'educació afectivosexual (2025)

Taula 4

DIMENSÍO 2: DRETS I VALORS		
Educació infantil		
Objectius	Explorar i comprendre com els valors i les creences influeixen en la vida de les persones i en la configuració de les comunitats en diferents entorns socials. Comprendre i reconèixer amb respecte la coexistència de diferents valors i creences reconeixent la riquesa que aporta la diversitat en la convivència. Reconèixer-se a si mateix com a subjecte de drets desenvolupant respecte en les relacions amb els altres en diferents espais de convivència.	
Sabers	Etapa 0-3	- Reconeixement i exercici del dret a la intimitat i a la privacitat. - Observació i valoració de la diversitat d'amistats i famílies.
	Etapa 3-6	- Coneixement i exercici dels drets propis i dels altres. - Identificació i valoració d'espais i persones que afavoreixen la seguretat i el benestar. - Observació i comprensió de la diversitat social i cultural.
Educació primària		
Objectius	Conèixer que els valors són creences dels individus, famílies i comunitats analitzant el seu paper a la vida i les relacions.	

	Identificar creences i pràctiques culturals, religioses o socials relacionades amb la sexualitat i l'afectivitat reconeixent la diversitat d'enfocaments i la seva influència en la societat. Difondre el coneixement dels drets humans, els drets dels infants i els drets sexuals i reproductius comprenent la seva importància per garantir la igualtat i el benestar de totes les persones. Reconèixer els drets de les nenes, noies i dones, així com els drets de la comunitat LGBTI+, promovent actituds de respecte en diferents entorns.	
Sabers	C. Inicial	- Reconeixement del valor del respecte, l'amistat i l'honestedat. - Coneixement i exercici dels drets humans i dels infants. - Comprensió del dret a la intimitat, a la integritat i a la informació. - Valoració de la diversitat d'afectes i d'identitats.
	C. Mitjà	- Identificació i anàlisi dels valors personals, familiars i socials. - Coneixement i aplicació dels drets humans i dels infants. - Reconeixement del dret a la llibertat d'expressió. - Promoció del respecte i la inclusió envers la diversitat afectiva, sexual i d'identitats de gènere.
	C. Superior	- Identificació i anàlisi dels valors personals, familiars i socials. - Coneixement i aplicació dels drets humans i dels infants. - Promoció del respecte i la inclusió envers la diversitat afectiva i sexual.
Educació secundària		
Objectius	Identificar els valors personals en relació amb la sexualitat comprenent com influeixen en la presa de decisions i en les relacions interpersonals.	

	Reconèixer la importància del respecte per diferents valors, creences i actituds promovent una convivència basada en la diversitat i la igualtat. Conèixer els drets sexuals i reproductius dels i les adolescents identificant com garanteixen la salut, la llibertat i la dignitat en l'exercici de la sexualitat. Conèixer i analitzar els marcs legals internacionals, nacionals i locals relacionats amb els drets humans, sexuals i reproductius, la igualtat de gènere entre les i els joves, així com la protecció de la comunitat LGBTI+, comprenent-ne el paper en la garantia de la igualtat i la no-discriminació. Qüestionar les normes, creences socials i culturals que influeixen en els estereotips de gènere i la sexualitat desenvolupant una mirada feminista sobre com es construeixen, es transmeten i afecten totes les persones.	
Sabers	1r i 2n d'ESO	- Reflexió crítica sobre els propis valors i creences en relació amb la sexualitat i l'afectivitat. - Reconeixement de la diversitat de valors i creences en relació amb la sexualitat. - Coneixement dels drets sexuals i reproductius dels i les adolescents. - Qüestionament de les normes socials i culturals sobre gènere i sexualitat.
	3r i 4t d'ESO	- Coneixement dels drets sexuals i reproductius i l'accés a serveis i informació. - Reflexió sobre els valors i creences propis en relació amb la sexualitat i l'afectivitat. - Reconeixement de la diversitat de valors i creences en relació amb la sexualitat. - Aplicació contextual dels marcs legals que protegeixen els drets sexuals. - Desenvolupament del pensament crític envers les normes socials i culturals.

Nota. Elaboració pròpia a partir de Model d'educació afectivosexual (2025)

Taula 5

DIMENSIÓ 3: GÈNERE		
Educació infantil		
Objectius	Lluitar contra els estereotips de gènere i promoure la igualtat entre nenes i nens en les activitats i els jocs compartits. Reflexionar sobre l'impacte del gènere en el joc i les relacions identificant les influències culturals i socials. Promocionar valors de respecte, fomentant actituds que afavoreixin la convivència i la valoració de la diversitat.	
Sabers	Eta 0-3	- Anàlisi de la influència del gènere en el joc i les relacions. - Promoció d'un tracte igualitari mitjançant actituds respectuoses i equitatives. - Ús de llenguatge inclusiu i no sexista.
	Eta 3-6	- Identificació i reflexió sobre els estereotips de gènere. - Foment de pràctiques de convivència que promoguin la igualtat de gènere. - Reconeixement de tractes desiguals basats en el gènere. - Promoció del respecte per la diversitat.
Educació primària		
Objectius	Comprendre de forma crítica el sistema sexe-gènere i de com les normes socials construeixen diferències i rols assignats per a nens i nenes i noies i nois. Identificar i analitzar les desigualtats, estigmatitzacions i violències masclistes, promovent estratègies per prevenir-les i actuar-hi. Qüestionar i treballar per erradicar els rols i estereotips de gènere, reflexionant sobre el seu impacte en les oportunitats i les relacions personals i socials. Promoure la igualtat i la diversitat entre nens i nenes, desenvolupant accions i formes d'expressió lliures de prejudicis en diferents entorns quotidians.	

Sabers	C. Inicial	- Exploració de les diferències entre sexe i gènere. - Identificació de desigualtats i discriminacions de gènere en situacions quotidianes. - Qüestionament dels estereotips i rols de gènere tradicionals. - Foment de la igualtat entre nens i nenes mitjançant activitats inclusives.
	C. Mitjà	- Anàlisi crítica dels rols i expectatives de gènere. - Promoure el reconeixement i el respecte per la diversitat i les orientacions afectivosexuals.. - Identificació de desigualtats i violències de gènere en l'entorn proper. - Reflexió sobre la influència dels mitjans i la cultura popular. - Construcció d'espais inclusius i lliures d'estereotips.
	C. Superior	- Anàlisi crítica del sistema sexe-gènere. - Promoció de la igualtat i la llibertat qüestionant estereotips. - Exploració de malestars i violències de gènere. - Construcció d'espais de jocs, relació i aprenentatge que promoguin la igualtat. - Desenvolupament del pensament crític.
Educació secundària		
Objectius	Reflexionar de forma crítica les normes socials i els estereotips de gènere i sexualitat, com prenen forma i afecten la llibertat i el benestar individual i col·lectiu. Analitzar la presència de les discriminacions sexistes i LGBTI-fobes en la societat. Reconèixer que les persones poden estimar i desitjar a qui vulguin lliurement, sense violència, coerció o discriminació, i promoure actituds de respecte, inclusió i pensament crític en tots els àmbits.	

	Analitzar els estereotips de gènere i les representacions fictícies de la sexualitat i les relacions sexuals als mitjans de comunicació, incloent les xarxes socials, desenvolupant una mirada crítica sobre el seu impacte en les expectatives i les experiències personals.	
Sabers	1r i 2n d'ESO	- Anàlisi del sistema sexe-gènere-sexualitats. - Comprensió de les discriminacions per raó de sexe, per gènere i orientació sexual. - Reflexió sobre la influència dels mitjans de comunicació.
	3r i 4t d'ESO	- Anàlisi crítica del sistema sexegènere-sexualitats. - Foment del pensament crític per desafiar els prejudicis sobre gènere i sexualitat. - Reflexió sobre els estereotips en els mitjans de comunicació i les normes socials de gènere.

Nota. Elaboració pròpia a partir de Model d'educació afectivosexual (2025)

Taula 6

DIMENSIÓ 4: PROPI COS		
Educació infantil		
Objectius	Desenvolupar el coneixement del propi cos i descobrir-ne les necessitats, les capacitats, els límits i els senyals. Observar i reconèixer els canvis del cos identificant-ne les transformacions i el desenvolupament. Valorar la diversitat corporal comprenent que els cossos són diferents i tots mereixen respecte en tots els contextos de convivència. Expressar desitjos i límits del cos. Desenvolupar una imatge positiva del propi cos fomentant l'autoestima i el respecte per les característiques físiques i emocionals. Facilitar la comprensió i l'expressió de les emocions relacionades amb el cos.	
Sabers	Etape 0-3	- Descobriment de la pròpia imatge. - Foment del respecte pel propi cos i pel dels altres.

		- Desenvolupament de la curiositat. - Identificació de les parts del cos i les seves funcions.
	Eta 3-6	- Exploració expressiva i comunicativa del propi cos. - Desenvolupament de la consciència corporal i emocional. - Construcció d'una relació positiva amb el propi cos.
Educació primària		
Objectius	Conèixer i valorar totes les parts del cos, incloent els genitals, comprenent la seva funció i desenvolupant una mirada respectuosa i natural sobre la diversitat corporal. Comprendre els canvis corporals al llarg de la vida, des d'una perspectiva informada, lliure d'estigmes i centrada en els drets i el benestar. Reconèixer els factors socials i culturals que influeixen en l'aparença física i desenvolupar una mirada crítica per entendre que aquesta no determina el valor de les persones. Desenvolupar una imatge positiva del propi cos fomentant l'autoestima i el respecte per les característiques físiques i emocionals.	
Sabers	C. Inicial	- Coneixement i identificació de les parts del cos, inclosos els genitals. - Reconeixement i valoració de la diversitat corporal. - Exploració dels canvis corporals i de les emocions associades. - Anàlisi del concepte de bellesa.
	C. Mitjà	- Incloure una perspectiva feminista en el coneixement del cos. - Anàlisi crítica de la percepció del cos i l'aparença física. - Identificació dels signes de la pubertat i els canvis associats.

		- Anàlisi de les normes socials i culturals que influeixen en la percepció de l'aparença física.
	C. Superior	- Coneixement de les funcions específiques de totes les parts del cos. - Anàlisi de la identitat i la seva relació amb la percepció del cos i la diversitat corporal. - Identificació dels canvis emocionals vinculats al creixement i la pubertat. - Foment del pensament crític sobre els estàndards de bellesa i la pressió estètica.
Educació secundària		
Objectius	Analitzar com els estereotips de gènere, els estàndards de bellesa i la pressió social influeixen en la percepció i valoració del propi cos, desenvolupant una mirada crítica sobre l'objectivació corporal, la identitat i l'autoestima. Reconèixer els canvis corporals i emocionals associats a la pubertat i analitzar els estigmes socials que poden afectar el benestar durant aquesta etapa. Identificar els trastorns relacionats amb la percepció de la pròpia imatge corporal reconeixent-ne les causes, els senyals d'alerta i les estratègies de prevenció i gestió. Promoure la perspectiva feminista sobre la sexualitat, el cos, el gènere i les relacions, fomentant una actitud de respecte, inclusió i pensament crític davant els missatges culturals i mediàtics.	
Sabers	1r i 2n d'ESO	- Comprensió dels canvis corporals i emocionals durant la pubertat. - Foment d'una imatge corporal positiva i respectuosa. - Identificació i prevenció dels trastorns de la imatge corporal. - Anàlisi crítica de la imatge i la pressió estètica als mitjans i xarxes socials.
	3r i 4t d'ESO	- Anàlisi crítica dels estereotips de gènere i dels ideals de bellesa als mitjans i xarxes socials.

		- Desenvolupament del pensament crític sobre les convencions socials i culturals. - Reconeixement i respecte per la diversitat. - Identificació i prevenció dels trastorns vinculats a la imatge corporal.
--	--	--

Nota. Elaboració pròpia a partir de Model d'educació afectivosexual (2025)

Taula 7

DIMENSÍO 5: BENESTAR I EXPRESSIÓ D'AFECTES		
Educació infantil		
Objectius	Comprendre el benestar corporal i reconèixer sensacions de benestar que es donen de manera quotidiana i natural. Comprendre la diversitat en l'expressió dels afectes identificant com diferents persones mostren estima i vincles de manera diversa segons els contextos i les relacions. Diferenciar entre mostres d'afecte respectuoses i situacions inadequades o abusives. Reconèixer i respectar els propis desitjos i límits i els dels altres.	
Sabers	Etapa 0-3	- Exploració sensorial del propi cos a través de diferents textures, temperatures, sons i olors. - Desenvolupament de la capacitat per parlar del cos i de les seves sensacions amb naturalitat. - Reconeixement i expressió dels propis límits i dels altres en les mostres d'afecte, promovent relacions basades en el respecte i el consentiment.
	Etapa 3-6	- Desenvolupament de la curiositat envers el cos i el seu benestar. - Desenvolupament de la capacitat de parlar sobre el cos i les seves sensacions sense vergonya o incomoditat. - Identificació de les diferents formes d'expressar afecte. - Desenvolupament de la capacitat per expressar desitjos i límits propis i entendre els dels altres.
Educació primària		

Objectius	Entendre la sexualitat i l'afectivitat com una part natural de la vida humana, que implica emocions, valors i relacions. Conèixer la diversitat d'orientacions sexuals, promovent una mirada igualitària, respectuosa i inclusiva vers totes les formes de viure la sexualitat i les relacions. Analitzar com les normes socials i culturals, així com els mites i ficcions dels mitjans i la pornografia, influeixen en la percepció i regulació de la sexualitat.	
Sabers	C. Inicial	- Reconeixement de les sensacions corporals agradables. - Comprensió de la sexualitat com una part natural de les persones. - Conèixer les orientacions sexuals i desitjos.
	C. Mitjà	- Anàlisi de la sexualitat i la seva relació amb factors culturals i religiosos. - Coneixement de la diversitat d'orientacions sexuals i desitjos. - Reflexió sobre les emocions vinculades a la projecció de “les primeres vegades”.
	C. Superior	- Anàlisi de la diversitat de sexualitats al llarg de la vida. - Coneixement de la diversitat d'orientacions sexuals i desitjos. - Desenvolupament del pensament crític envers les representacions i creences socials associades a les primeres experiències sexuals. - Contrarestar la pressió de la pornografia i altres factors culturals en les relacions.
Educació secundària		
Objectius	Analitzar la complexitat de la sexualitat comprenent la seva multidimensionalitat i reconeixent que la conformen components biològics, socials, psicològics, ètic, culturals, etc. Desenvolupar habilitats per a una sexualitat saludable i respectuosa, incloent-hi la comunicació assertiva, la presa de decisions informades, el respecte dels límits i la identificació de situacions de malestar, desigualltat	

	o violència. Fomentar anàlisi crítica de mites, rols de gènere i representacions mediàtiques de la sexualitat, posant especial atenció als efectes de la pornografia, les xarxes socials i les normes culturals en les expectatives i percepcions personals. Reconèixer el valor de la intimitat, la privacitat i la corresponsabilitat en les pràctiques sexuals — també en l'àmbit digital—, promovent un ús segur, lliure i conscient de la pròpia sexualitat.	
Sabers	1r i 2n d'ESO	- Comprensió de la sexualitat com una dimensió complexa i canviant de la persona. - Desenvolupament d'una vivència positiva i saludable de la sexualitat. - Adquisició de criteris per analitzar críticament els discursos sobre sexualitat. - Foment de relacions afectivosexuals basades en la comunicació, el respecte, la llibertat i la igualtat.
	3r i 4t d'ESO	- Comprendre la sexualitat com un aspecte inherent a l'ésser humà. - Adquisició de criteris per analitzar críticament els discursos sobre sexualitat. - Comprensió de la sexualitat com un procés gradual d'aprenentatge.

Nota. Elaboració pròpia a partir de Model d'educació afectivosexual (2025)

Taula 8

DIMENSIÓ 6: PREVENCIÓ DE VIOLÈNCIES	
Educació infantil	
Objectius	Identificar situacions d'assetjament o altres formes de violència, reconeixent actituds i comportaments que puguin causar malestar o dany, tant propis com aliens. Assumir que la víctima mai no és responsable ni té la culpa dels actes violents patits, comprendre els propis drets i la importància de demanar ajuda. Entendre que qualsevol persona, fins i tot una adulta de confiança, pot exercir violència, distingir entre “secrets bons” (temporals, com una

	sorpresa) i “secrets dolents” que no s’han de guardar, i saber explicar-los per garantir la seguretat. Identificar almenys tres persones adultes de referència a qui acudir en cas d’incomoditat, por o violència, desenvolupant la capacitat d’explicar el que s’ha viscut amb confiança i seguretat.	
Sabers	Etapa 0-3	- Reconeixement de les emocions. - Comprensió del sentiment de culpa i de la responsabilitat adulta de cura i protecció. - Distinció entre secrets que es poden guardar i aquells que no. - Desenvolupament d’estratègies per expressar i gestionar emocions i sentiments.
	Etapa 3-6	- Capacitat per reconèixer actituds, comportaments i senyals (físics o emocionals) que indiquen assetjament, violència o incomoditat. - Desenvolupament d’habilitats per comunicar pors i sentiments incòmodes. - Aprenentatge per diferenciar entre comportaments afectuosos i inapropiats. - Identificació de persones adultes referents.
Educació primària		
Objectius	Conèixer accions per fer front a l’assetjament, les violències i els abusos, treballant els aspectes preventius, aprenent a demanar ajuda i a utilitzar els recursos disponibles. Identificar les formes i graus de violència, reconeixent la importància de buscar suport i protegir-se. Afirmar el dret a decidir sobre el propi cos, posant límits i reconeixent situacions inadequades o invasives. Reconèixer els riscos i beneficis de l’ús d’internet i les xarxes socials, desenvolupant habilitats per protegir la intimitat i la privacitat. Comprendre que els missatges sexualitzats dels mitjans i la pornografia poden transmetre idees fictícies i perjudicials sobre les relacions i els rols perpetuant la violència sexual contra les nenes i les dones.	

Sabers	C. Inicial	- Exploració del concepte de poder i control. - Identificació de malestars i formes de violència entre iguals i persones adultes en funció del sexe i les orientacions sexuals. - Reconeixement de situacions d'assetjament i violència. - Coneixement dels riscos bàsics d'internet. - Protecció de la informació personal.
	C. Mitjà	- Anàlisi de qui i com es pot exercir el poder. - Comprensió de les violències masclistes i LGBTI-fobes. - Desenvolupament d'estratègies de resposta davant l'assetjament i la violència. - Identificació dels riscos d'internet i les xarxes socials. - Reflexió sobre la privacitat digital.
	C. Superior	- Rebuig de les relacions de poder desiguals. - Identificació de violències masclistes en les relacions afectives i sexuals. - Revisió crítica dels models de masculinitats. - Coneixement dels recursos d'ajuda i protecció. - Gestió de la seguretat digital i de la informació personal compartida a internet. - Revisió amb perspectiva feminista i de respecte als drets humans de la pornografia.
Educació secundària		
Objectius	Reconèixer les diferents formes de violència masclista i LGBTI-foba (física, psicològica, sexual, digital, etc.) i comprendre com afecten les persones i les relacions. Identificar conductes d'assetjament sexual o per motius de gènere, orientació sexual, tant en entorns presencials com digitals, ja siguin pròpies o alienes, i comprendre'n les conseqüències.	

	Adquirir habilitats per expressar i respectar desitjos i límits en les relacions afectivosexuals, reconeixent el consentiment com a base essencial de qualsevol interacció. Comprendre que compartir imatges íntimes sense permís és un delicte i desenvolupar actituds responsables per prevenir violències digitals. Conèixer els recursos per demanar ajuda, denunciar o acompanyar víctimes, així com identificar actituds que poden ser perjudicials i transformar-les.	
Sabers	1r i 2n d'ESO	- Reconeixement de formes d'assetjament i violència masclista i LGBTI-fobes. - Reflexió sobre la discriminació i les seves múltiples formes. - Coneixement dels recursos i mecanismes per denunciar la violència. - Desenvolupament d'habilitats per expressar consentiment, límits i desitjos. - Anàlisi crítica de la influència dels mitjans i xarxes en la percepció del cos i les relacions.
	3r i 4t d'ESO	- Anàlisi de casos reals d'assetjament. - Comprensió dels mecanismes legals i socials per prevenir i fer front a les violències masclistes i LGBTI-fobes. - Coneixement dels serveis de suport davant les violències. - Promoció del respecte, el consens i la comunicació honesta en les relacions sexuals. - Revisió crítica dels models de masculinitats.

Nota. Elaboració pròpia a partir de Model d'educació afectivosexual (2025)

Taula 9

DIMENSIÓ 7: SALUT SEXUAL I REPRODUCTIVA	
Educació infantil	
Objectius	Reconèixer els hàbits d'higiene corporal com a part essencial del benestar i la cura personal.

	Conèixer els conceptes de malaltia i salut explorant formes de contribuir al benestar propi i col·lectiu. Comprendre els conceptes bàsics de la reproducció biològica i reconèixer la diversitat de formes i models familiars existents.	
Sabers	Eta 0-3	- Adquisició d'hàbits d'higiene. - Exploració del moviment i el joc reconeixent les sensacions corporals positives.
	Eta 3-6	- Adquisició i consolidació d'hàbits d'higiene. - Exploració del concepte de salut i malaltia. - Desenvolupament d'actituds de cura i respecte.
Educació primària		
Objectius	Comprendre la reproducció i la seva diversitat, reconeixent diferents formes de reproducció i models familiars, des d'una perspectiva feminista i de drets humans. Reconèixer que la sexualitat va més enllà de la reproducció, incloent aspectes emocionals, identitaris i relacionals. Comprendre la importància de prendre decisions autònomes, informades i responsables sobre la sexualitat, basades en el respecte i el benestar propi i dels altres. Identificar i desmuntar els mites sobre la reproducció, la contracepció i l'avortament, incloent-hi l'accés a un avortament segur i els aspectes preventius, amb una visió basada en els drets. Conèixer les infeccions de transmissió sexual i les estratègies de prevenció, incloent-hi els mètodes anticonceptius, el seu bon ús i com prevenir embarassos no desitjats, tenint en compte la diversitat d'orientacions sexuals. Conèixer els beneficis i les limitacions de la vacuna del virus del papil·loma humà (VPH) i informar sobre el seu funcionament i el procés de vacunació a l'escola.	
Sabers	C. Inicial	- Coneixement de la reproducció i la seva diversitat. - Comprensió de la sexualitat com a experiència multidimensional. - Reconeixement de la importància dels límits i

		desitjos propis i dels altres. - Foment de l'autocura i higiene personal com a part del benestar.
	C. Mitjà	- Reconeixement de la diversitat familiar i valoració. - Distinció entre sexualitat i reproducció. - Desenvolupament d'habilitats per expressar i respectar límits i desitjos. - Comprensió del dret a decidir sobre la pròpia sexualitat i reproducció. - Coneixement de les infeccions de transmissió sexual.
	C. Superior	- Reconeixement de la diversitat en la reproducció humana. - Anàlisi crítica de la centralitat de la reproducció en els discursos sobre sexualitat. - Desenvolupament de criteris per prendre decisions informades i responsables. - Coneixement dels drets sexuals i reproductius.

Educació secundària

Objectius	Conèixer els mètodes anticonceptius i de la contracepció d'urgència, identificant com i quan pot utilitzar-se i accedir-hi de manera segura i informada. Fomentar la responsabilitat compartida en les relacions sexuals, promovent actituds de cura de la salut sexual i reproductiva, el consens, la comunicació assertiva i la capacitat per rebutjar pràctiques sexuals no desitjades o insegures. Comprendre la reproducció com una decisió personal, reconeixent l'avortament com una opció segura i legal, i analitzant els marcs normatius i sanitaris que l'emparen. Conèixer el cicle menstrual, l'endometriosis, així com altres patologies relacionades, identificant les fases del cicle, i els productes d'higiene disponibles. Reflexionar sobre la violència obstètrica com a vulneració dels drets sexuals i reproductius.
------------------	---

	Identificar els serveis de salut sexual i reproductiva, coneixent com accedir-hi per rebre informació, suport i atenció mèdica. Conèixer les infeccions de transmissió sexual i les estratègies de prevenció, incloent-hi els mètodes anticonceptius, el seu bon ús i com prevenir embarassos no desitjats, tenint en compte la diversitat d'orientacions sexuals.	
Sabers	1r i 2n d'ESO	- Comprensió de la prevenció de les ITS i l'ús dels mètodes contraceptius. - Foment de la responsabilitat compartida en les relacions sexuals. - Reconeixement del dret a decidir sobre la reproducció. - Conèixer l'avortament com una opció segura. - Reflexió sobre la violència obstètrica. - Coneixement de la fertilitat i la infertilitat.
	3r i 4t d'ESO	- Garantia de l'accés equitatiu a la prevenció de les ITS i a la contracepció. - Foment de la responsabilitat compartida en la salut sexual i reproductiva. - Coneixement de l'avortament com a dret. Anàlisi dels estigmes i creences personals i socials sobre el desig de maternitat/paternitat. - Reconeixement de les diferents vivències relacionades amb el part, el postpart, la lactància i el dol perinatal. - Identificació dels serveis d'assistència i acompanyament en salut sexual i reproductiva.

Nota. Elaboració pròpia a partir de Model d'educació afectivosexual (2025)

9.3. ANNEX 3: Guió de les entrevistes

A continuació, es presenta l'enllaç als guions de les entrevistes utilitzades durant el procés de recollida de dades:

[Guió de les entrevistes](#)

9.4. ANNEX 4: Validació de les entrevistes i el qüestionari

A continuació, es presenta l'enllaç a les validacions dels instruments utilitzats durant el procés de recollida de dades:

[Validació de les entrevistes i el qüestionari](#)

9.5. ANNEX 5: Qüestionari

A cotinuació, es presenta l'enllaç al qüestionari utilitzat durant el procés de recollida de dades:

[Qüestionari](#)

9.6. ANNEX 6: Transcripcions de les entrevistes

A continuació, es presenta l'enllaç a la transcripcions de les entrevistes:

[Transcripcions de les entrevistes](#)

9.7. ANNEX 7: Resultats del qüestionari i anàlisi

A continuació, es presenten els resultats del qüestionari administrat i la corresponent anàlisi:

Taula 10

N= 20

Ítem	Molt en desacord	En desacord	Ni d'acord ni en desacord	D'acord	Molt d'acord
1. A l'escola aprenem a relacionar-nos amb els altres amb respecte.	5%	0%	0%	10%	85%
2. A classe parlem sobre com solucionar	5%	0%	0%	30%	65%

conflictes parlant i escoltant-nos.					
3. A l'escola s'ensenya que totes les persones mereixen respecte.	5%	0%	0%	10%	85%
4. A l'escola es parla sobre la igualtat de gèneres (ningú ha de ser tractat diferent per ser com és i tothom ha de poder fer les mateixes coses, sigui com sigui).	5%	0%	0%	25%	70%
5. A l'escola es parla sobre que les persones poden ser diferents (per exemple en la seva manera de ser o de viure) i això es respecta.	0%	5%	5%	30%	60%
6. A l'escola aprenem sobre el nostre cos i els canvis que es produeixen quan creixem.	5%	0%	5%	45%	45%
7. A l'escola parlem sobre emocions i sentiments.	0%	5%	0%	35%	60%
8. A l'escola aprenem a sentir-nos bé amb nosaltres mateixes i mateixos i a ajudar als altres a sentir-se bé.	0%	5%	10%	35%	50%
9. A l'escola es parla sobre respectar els límits dels altres.	5%	0%	10%	45%	40%
10. A l'escola aprenem a cuidar el nostre cos i la nostra salut.	5%	5%	0%	30%	60%

Nota. Elaboració pròpia.

Els resultats del qüestionari mostren una percepció positiva de l'alumnat de 6è respecte al treball de diferents aspectes vinculats a l'educació sexual integral dins de l'escola. En la majoria d'ítems predominen les respostes d'"acord" i "molt d'acord", fet que suggereix que l'alumnat percep que aquestes qüestions són presents en les pràctiques educatives i en el dia a dia de l'escola.

Pel que fa a la dimensió de relacions i comunicació, la major part de l'alumnat afirma que a l'escola aprenen a relacionar-se amb respecte i a solucionar conflictes parlant i escoltant-se. Concretament, un 85% de l'alumnat es mostra molt d'acord amb l'afirmació "A l'escola aprenem a relacionar-nos amb els altres amb respecte", mentre que un 65% es mostra molt d'acord amb el fet de parlar sobre com solucionar conflictes. Aquests resultats suggereixen que l'alumnat percep el centre com un espai que promou la convivència, el respecte i el diàleg.

En relació amb les dimensions vinculades als drets, valors, gènere i diversitat, també s'observa una valoració positiva. Un 85% de l'alumnat afirma estar molt d'acord amb que a l'escola s'ensenya que totes les persones mereixen respecte, mentre que un 70% es mostra molt d'acord amb el fet que es parli sobre la igualtat de gènere. Així mateix, un 60% manifesta estar molt d'acord amb què a l'escola es treballa el respecte envers les persones diferents i la diversitat. Aquestes dades indiquen que l'alumnat percep una presència significativa de valors relacionats amb el respecte, la inclusió i la igualtat dins del context escolar.

Pel que fa a les dimensions relacionades amb el benestar emocional i l'expressió d'afectes, la majoria de respostes també es concentren entre les opcions d'acord i molt d'acord. Un 60% de l'alumnat afirma estar molt d'acord amb què a l'escola es parla sobre emocions i sentiments, mentre que un 50% considera que s'hi treballa sentir-se bé amb un mateix i ajudar els altres a sentir-se bé. De la mateixa manera, un 40% es mostra molt d'acord amb què a l'escola es parla sobre respectar els límits dels altres. Tot i que els resultats continuen sent majoritàriament positius, en aquests ítems apareixen alguns percentatges més elevats de respostes neutres o de desacord, fet que podria indicar que aquests aspectes es perceben de forma menys explícita o menys constant que altres dimensions treballades al centre.

Finalment, en relació amb el coneixement del propi cos i la salut, els resultats també mostren una percepció positiva. Un 45% de l'alumnat es mostra d'acord i un altre 45% molt d'acord amb què a l'escola aprenen sobre el cos i els canvis que es produeixen quan creixen. Igualment, un 60% afirma estar molt d'acord amb què a l'escola aprenen a cuidar el seu cos i la seva salut. Aquestes dades suggereixen que el treball sobre el cos, els canvis corporals i la salut també forma part de les pràctiques educatives percebudes per l'alumnat.

Els resultats del qüestionari mostren, per tant, que l'alumnat percep la presència de diferents dimensions vinculades a l'educació sexual integral dins del centre educatiu, especialment aquelles relacionades amb el respecte, la convivència, la diversitat i les emocions.

9.8. ANNEX 8: Consentiments informats

A continuació, es presenta l'enllaç als cosentiments informats de firmats per les persones entrevistades:

[Consentiments informats](#)

9.9. ANNEX 9: Sistema de categories

A continuació, es presenta el sistema de categories emprat:

Taula 11

Categories	Subcategories	Codis
Dimensions del Model d'educació afectivosexual	Relacions i comunicació	DM-rel
	Drets i valors	DM-dret
	Gènere	DM-gen
	Propi cos	DM-cos
	Benestar i expressió d'afectes	DM-ben
	Prevenició de violències	DM-prev
	Salut sexual i reproductiva	DM-sal
Metodologies i innovació educativa	Metodologies participatives i vivencials	M-part
	Transversalitat i integració educativa	M-trans
Organització i suport institucional	Coordinació i implicació docent	O-coord
	Formació, recursos i material	O-rec
	Relació amb les famílies i comunitat educativa	O-fam
Dificultats	Resistències	D-res
	Dificultats metodològiques, temps, recursos	D-rec

9.10. ANNEX 10: Codificació de les entrevistes

A continuació, es presenta l'enllaç a la codificació de les entrevistes:

[Codificació de les entrevistes](#)

9.11. ANNEX 11: Graella d'anàlisi documental

A continuació, es presenta l'enllaç a la graella d'anàlisi documental:

[Graella d'anàlisi documental](#)

9.12. ANNEX 12: Certificat d'assoliment del curs d'auto-formació

A continuació, es presenta l'enllaç al certificat d'assoliment del curs d'auto-formació:

[Certificat d'assoliment del curs d'auto-formació](#)